

European Monitoring Centre
for Drugs and Drug Addiction

ESPAD

**The European School Survey Project on Alcohol
and Other Drugs**

ESPAD izvještaj 2019

Rezultati Europskog istraživanja o pušenju, pijenju alkohola, uzimanju droga i drugim oblicima ovisnosti u djece školske dobi

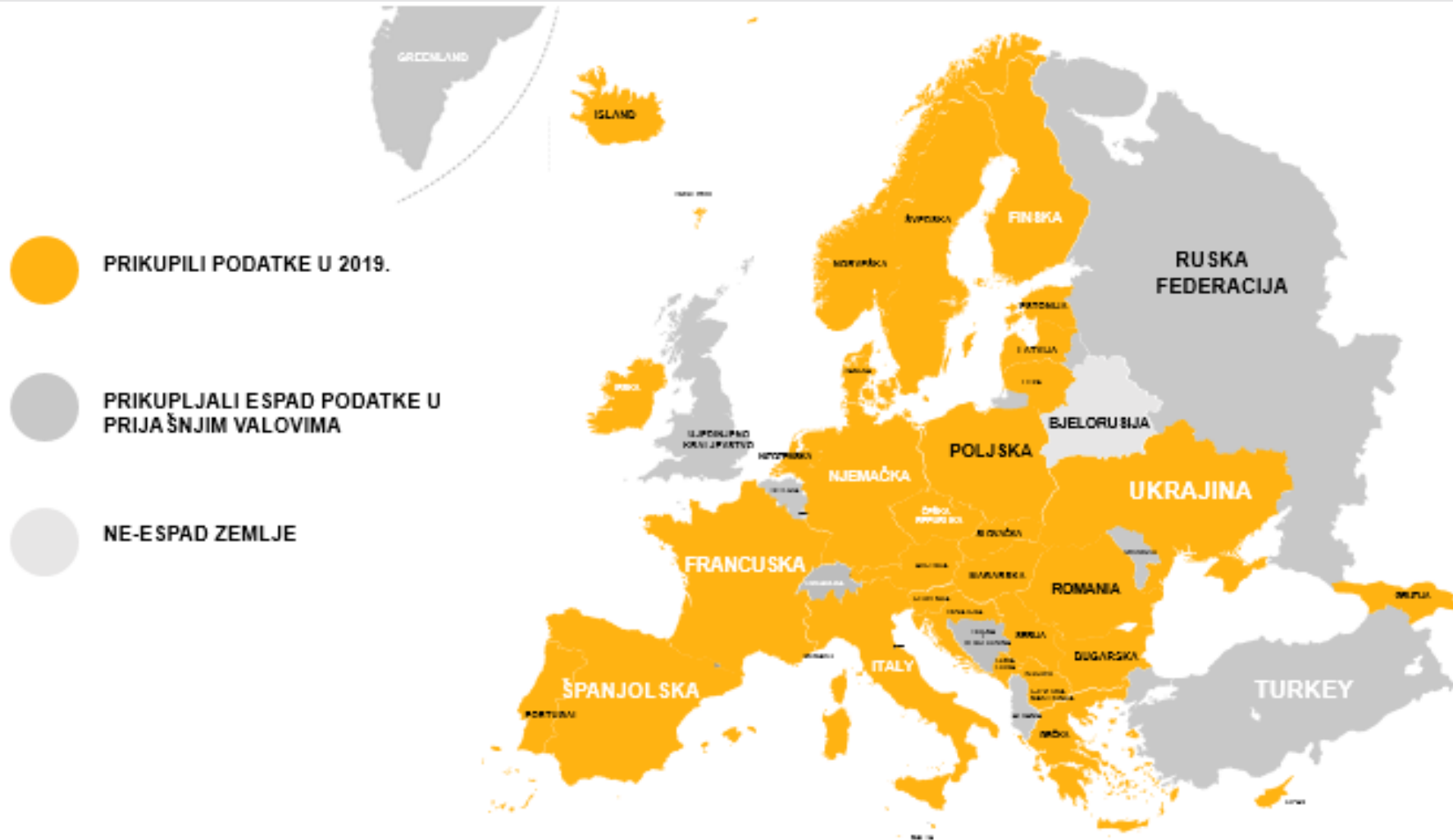
Nikola Lanščak, mag. soc., Diana Jovičić Burić, dr. med., dr. sc. Ljiljana Muslić, prof. psihologije
Služba za promicanje zdravlja

ESPAD 2019 tim Hrvatska

Zagreb, 17. studenog 2020.

ESPAD 2019 zemlje

ESPAD metodologija

Uzorak

Nacionalno reprezentativni uzorci učenika koji navršavaju 16 godina u kalendarskoj godini.

(ESPAD 2019: ukupno 99 647 učenika, Hrvatska 2772 učenika)

Administracija

Podaci su prikupljeni putem anonimnih upitnika u školama poštivajući standardiziranu metodologiju

Vrijeme

Svake 4 godine (proljeće) od 1995. godine

Jedinica

Primarna jedinica uzorkovanja: školski razred

Upitnik

Glavni dio upitnika jednak u svim zemljama plus opcionalna pitanja

ESPAD 2019 hrvatski tim

- Martina Markelić – glavna istraživačica (PI)
- Ljiljana Muslić
- Iva Pejnović Franelić
- Sanja Musić Milanović
- Ivana Pavić Šimetin
- Mario Hemen
- Dijana Mayer
- Diana Jovičić Burić
- Nikola Lanščak

Teme koje ESPAD 2019 pokriva

Sredstva ovisnosti

- Cigarete
- E-cigarete
- Alkohol
- Marihuana (kanabis)
- Ostale ilegalne droge
- Ostale supstance
- Nove psihoaktivne tvari (NPS)

Biheviornalne ovisnosti

- Korištenje društvenih medija
- Igranje video igara
- Kockanje

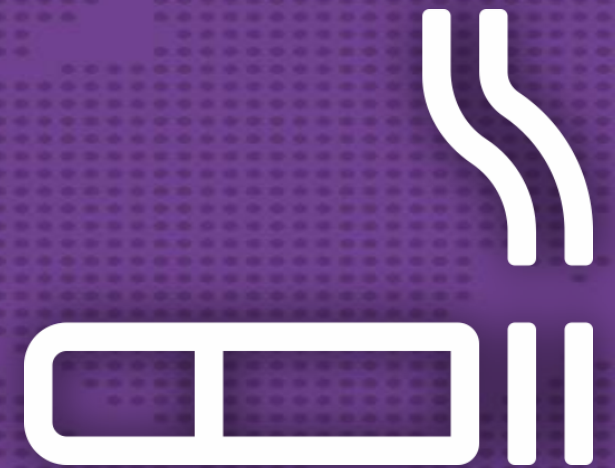
Ostale teme

- Apstinencija
- Rano korištenje sredstava ovisnosti
- Percipirana dostupnost
- Percepcija rizika
- Pritisak vršnjaka
- Odnos i kontrola roditelja

ESPAD 2019

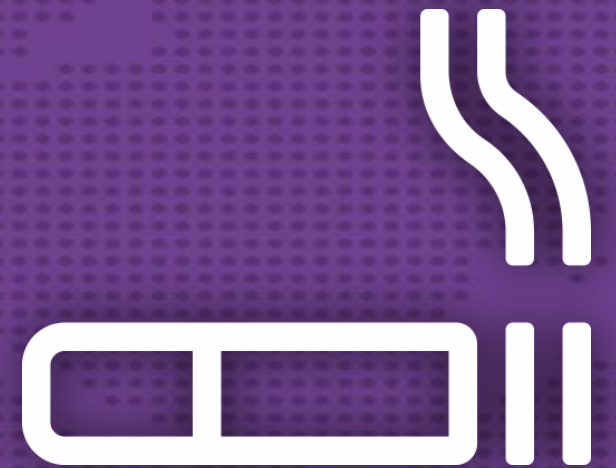
Cigarette

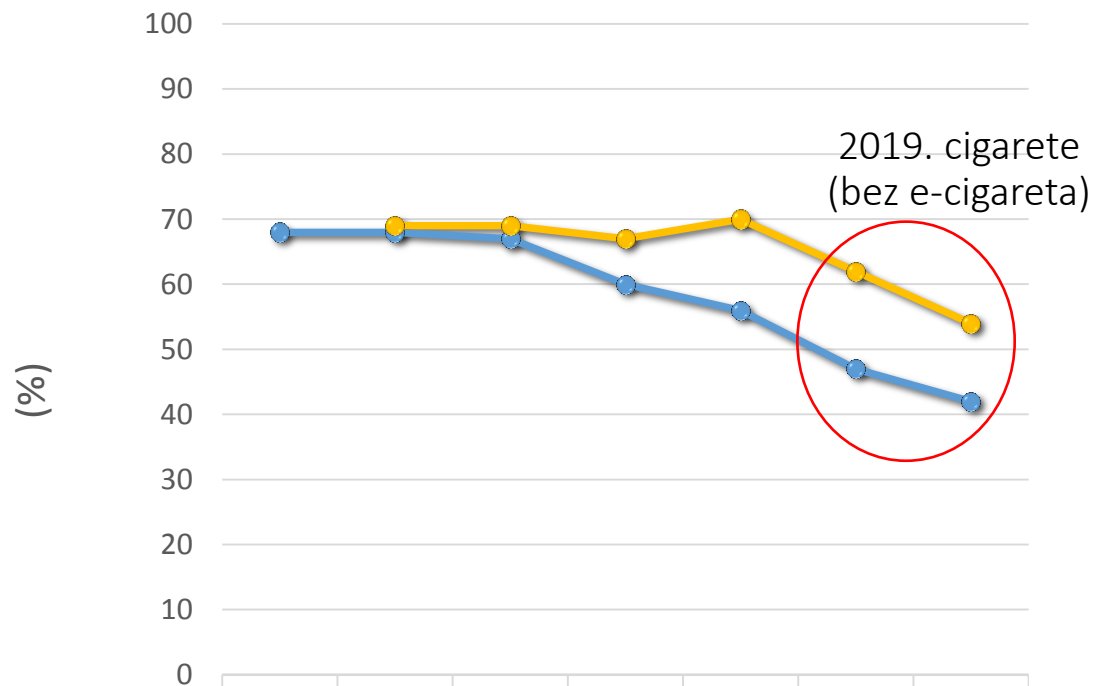
Pušenje cigareta i cigareta i/ili e-cigareta - pokazatelji

- u životu
- u posljednjih 12 mjeseci
- u posljednjih 30 dana (trenutno korištenje)
- svakodnevno korištenje u posljednjih 30 dana

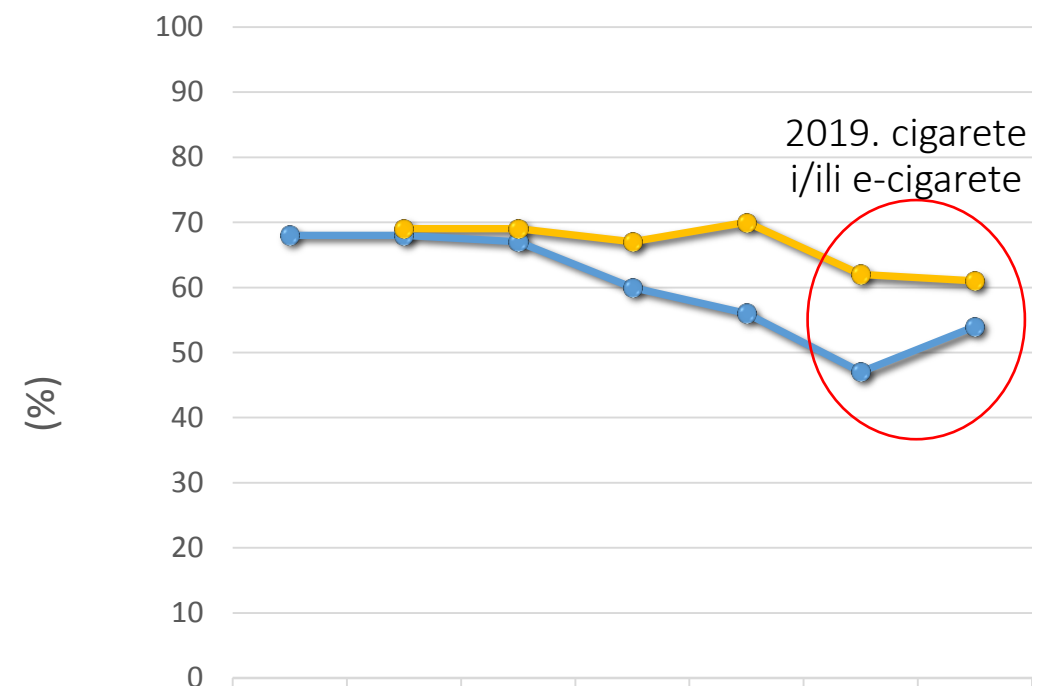

Životna prevalencija pušenja cigareta ESPAD prosjek i Hrvatska (trend 1995. – 2019.)

	1995	1999	2003	2007	2011	2015	2019
ESPAD prosjek (%)	68	68	67	60	56	47	42
Hrvatska (%)		69	69	67	70	62	54

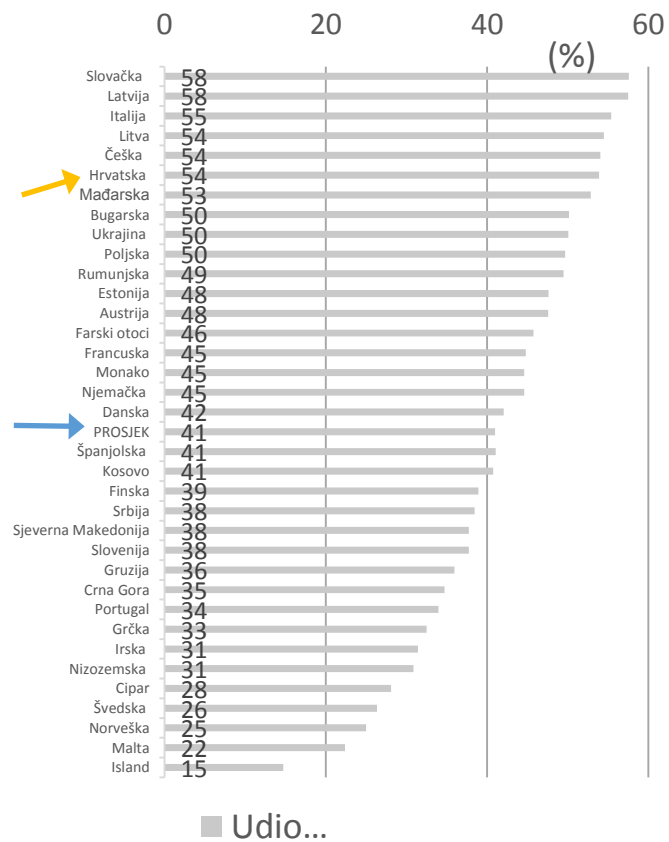

	1995	1999	2003	2007	2011	2015	2019
ESPAD prosjek (%)	68	68	67	60	56	47	54
Hrvatska (%)		69	69	67	70	62	61

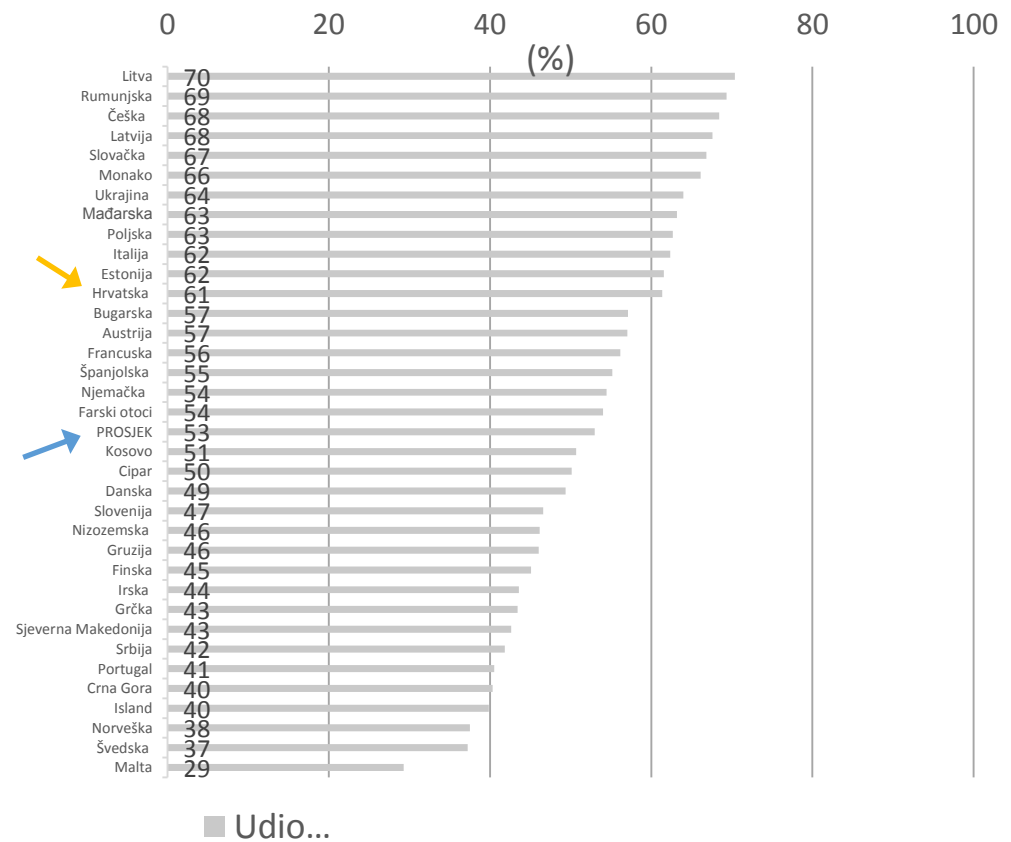

Poredak europskih zemalja 2019. godine prema životnoj prevalenciji...

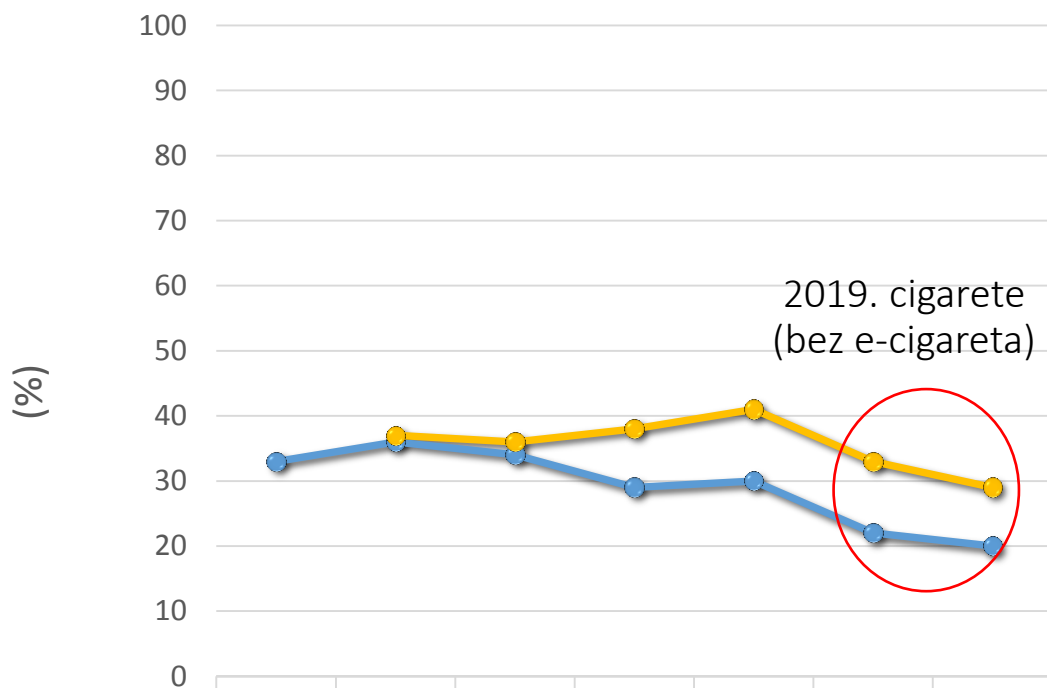
...pušenja cigareta

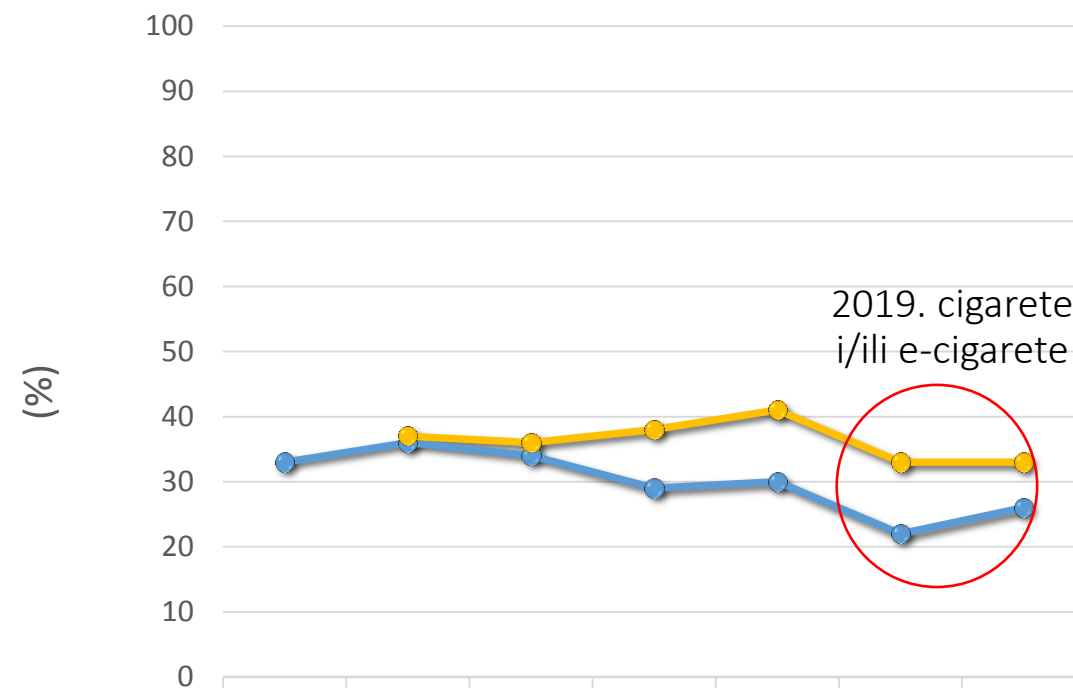
....pušenja cigareta i/ili e-cigareta

Prevalencija pušenja cigareta u posljednjih 30 dana ESPAD prosjek i Hrvatska (trend 1995. – 2019.)

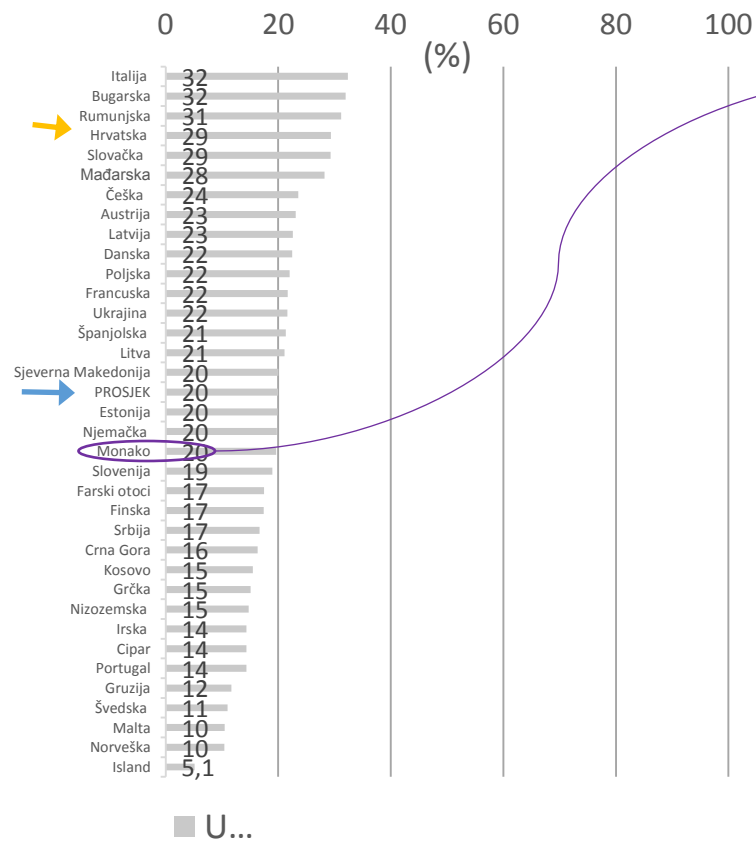
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	2019
● ESPAD prosjek (%)	33	36	34	29	30	22	20
● Hrvatska (%)		37	36	38	41	33	29

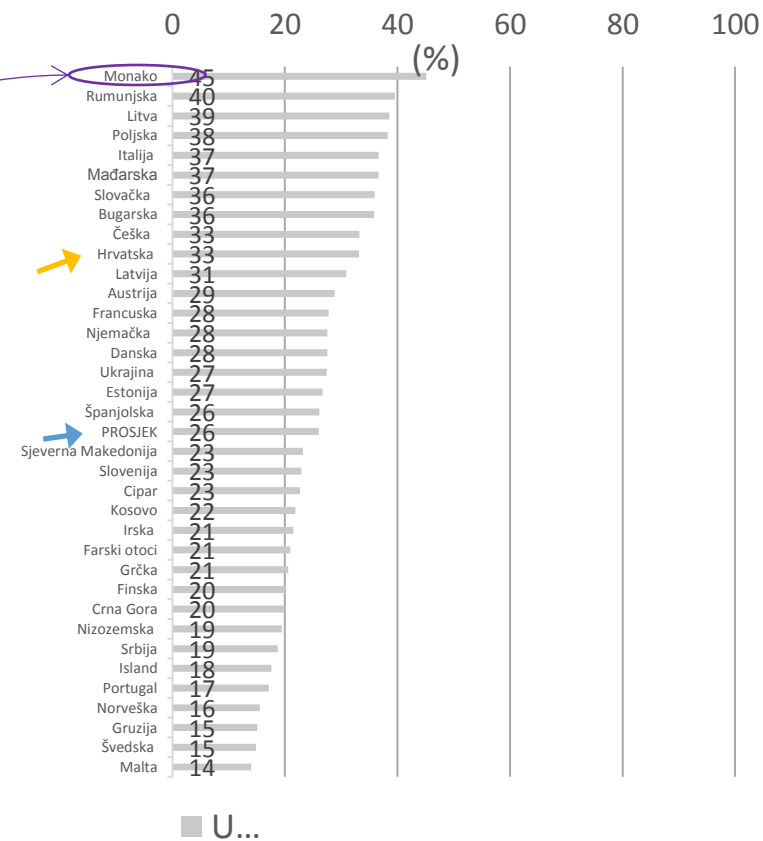
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	2019
● ESPAD prosjek (%)	33	36	34	29	30	22	26
● Hrvatska (%)		37	36	38	41	33	33

Poredak europskih zemalja 2019. godine prema prevalenciji...

...pušenja cigareta u posljednjih 30 dana

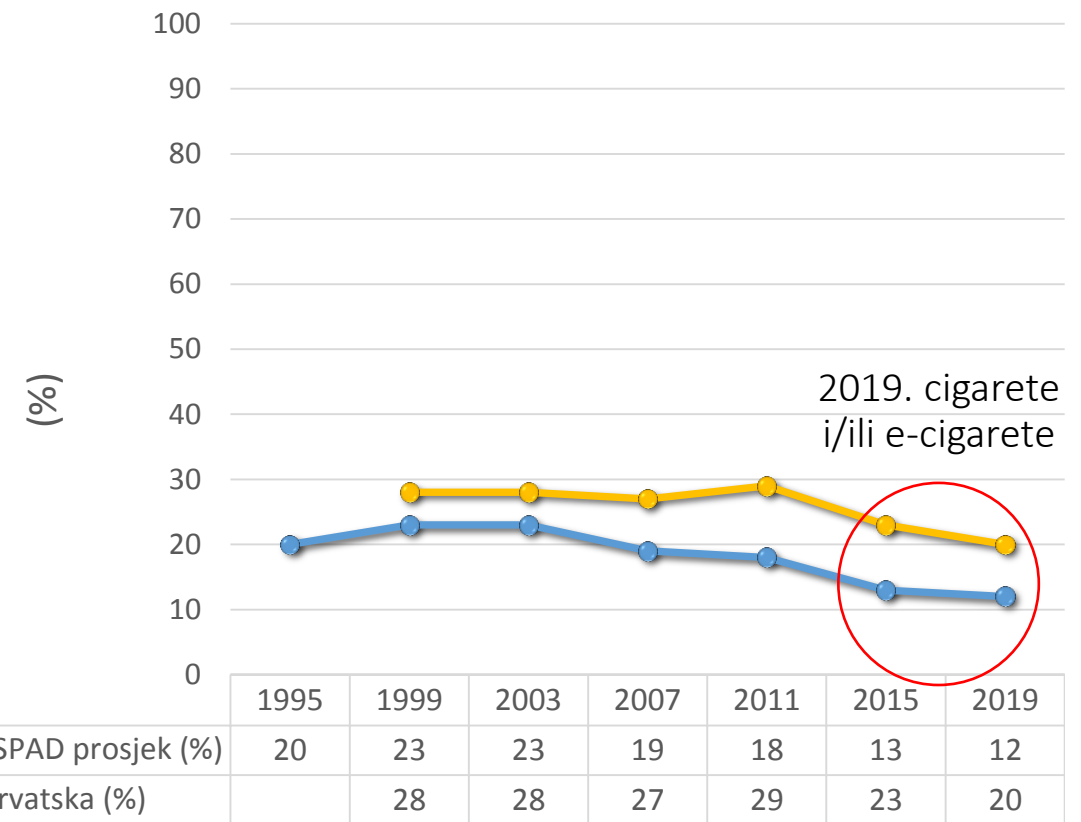
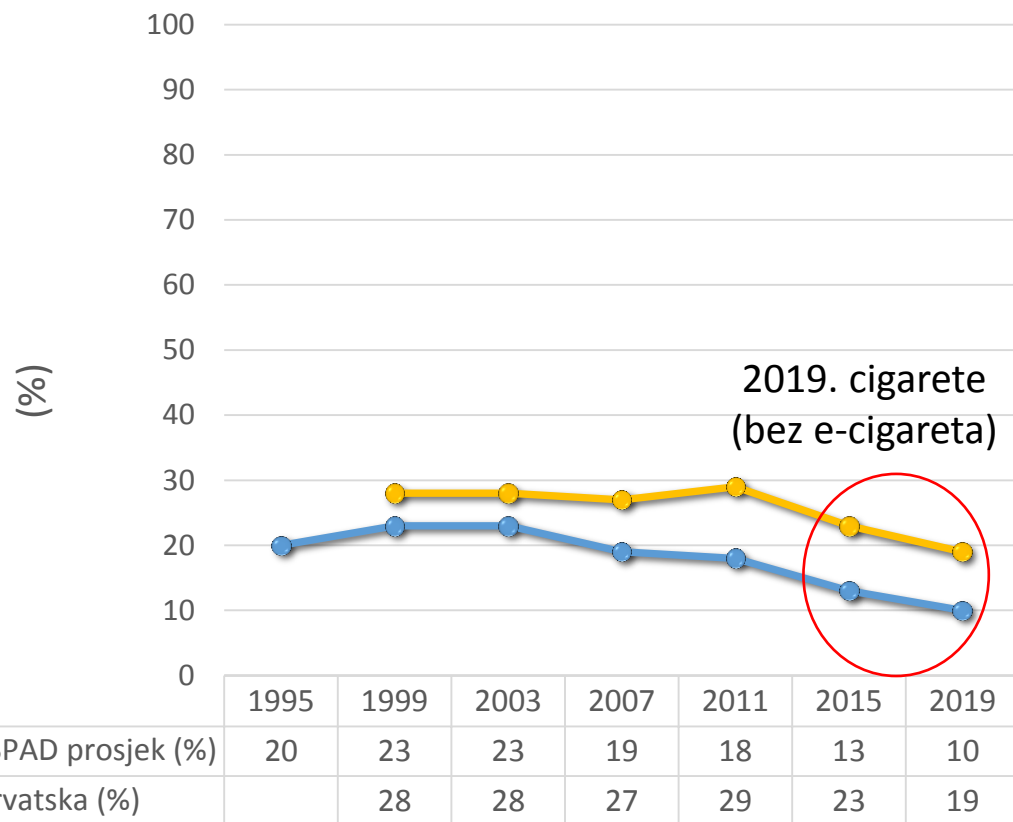

...pušenja cigareta i/ili e-cigareta u posljednjih 30 dana

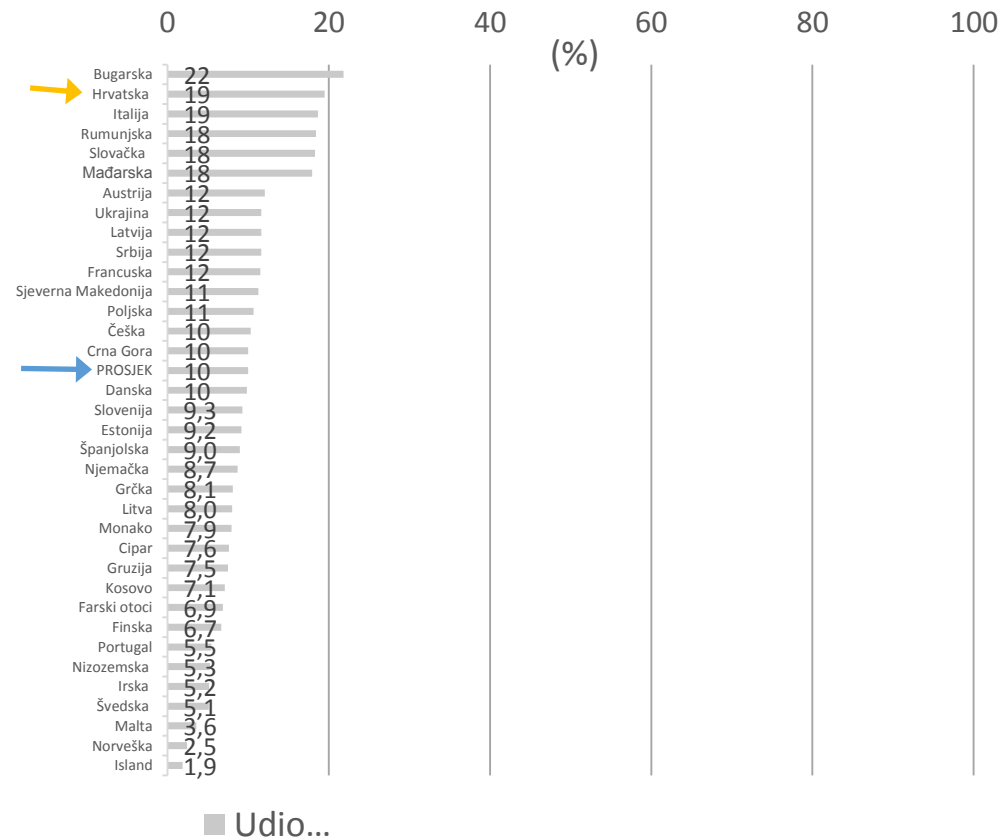
Prevalencija svakodnevnog pušenja cigareta u posljednjih 30 dana

ESPAD prosjek i Hrvatska (trend 1995. – 2019.)

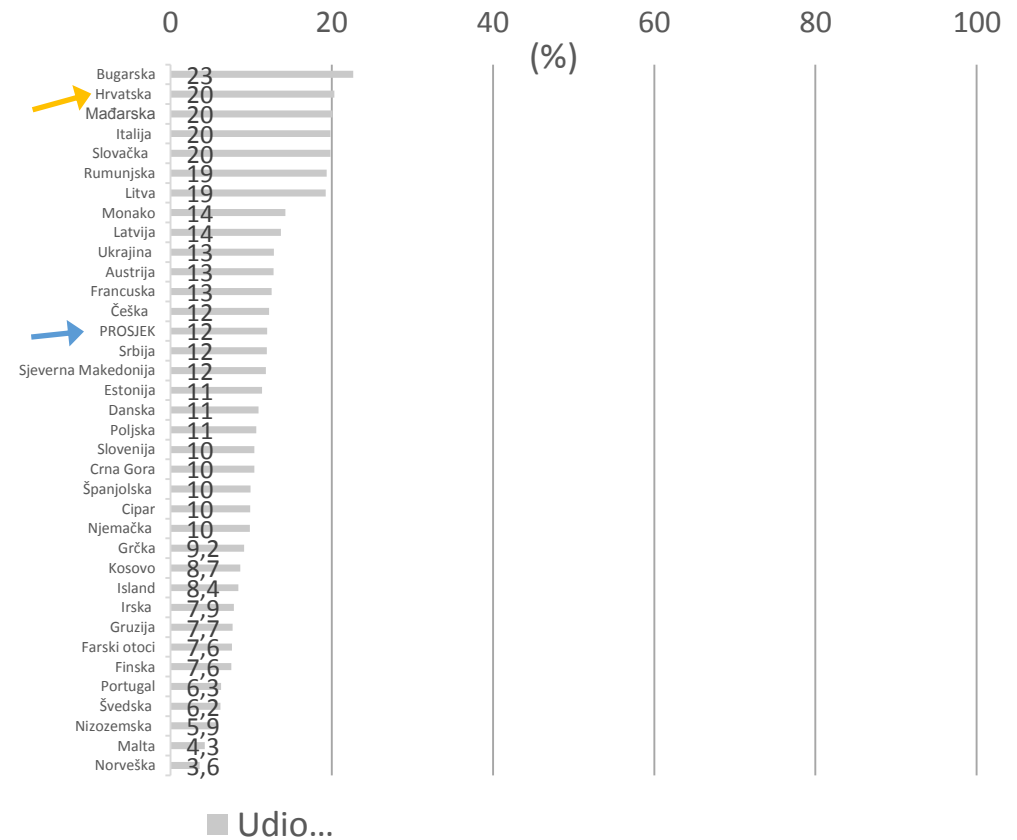

Poredak europskih zemalja 2019. godine prema prevalenciji svakodnevnog...

...pušenja cigareta u posljednjih 30 dana

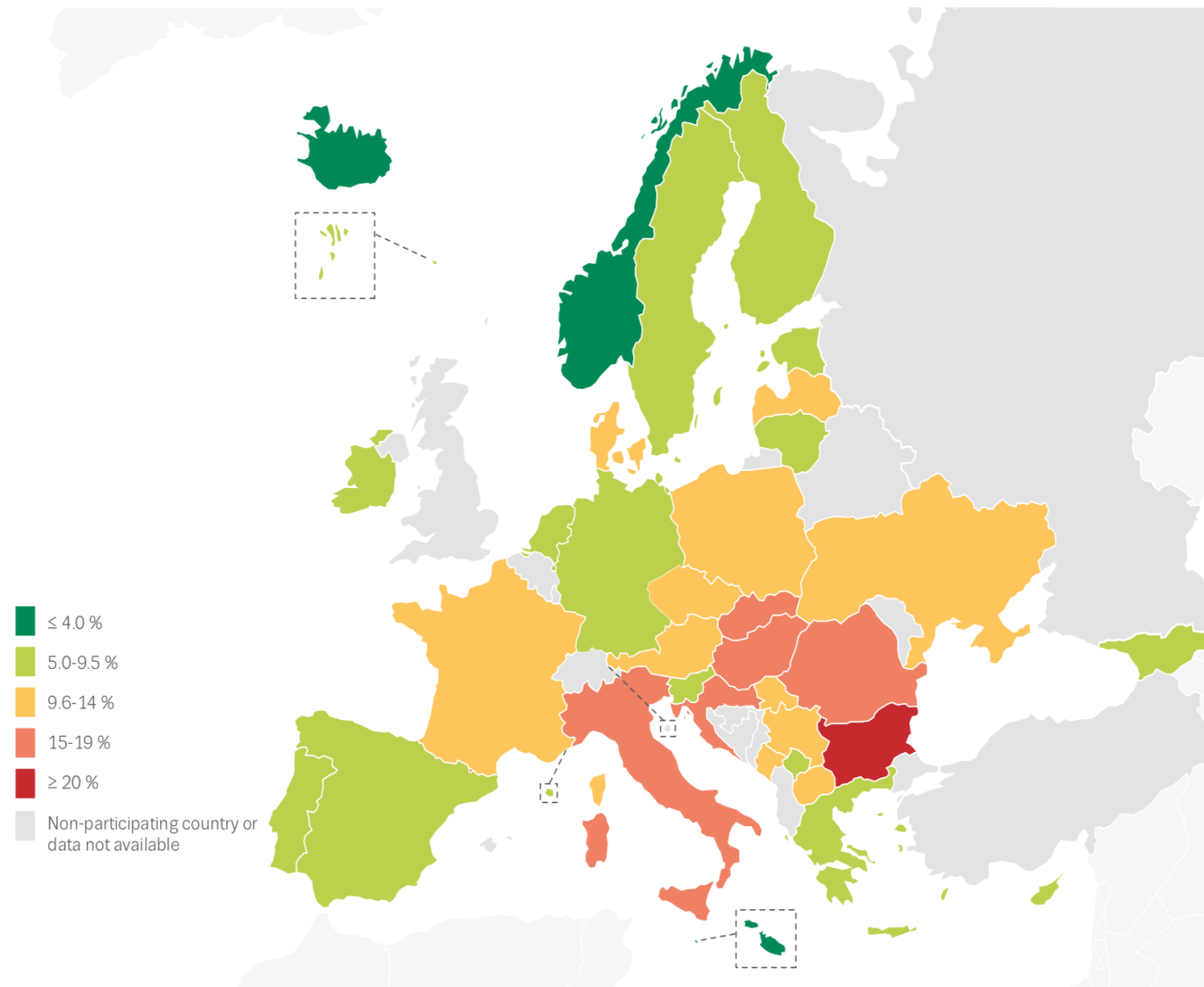

...pušenja cigareta i/ili e-cigareta u posljednjih 30 dana

Prevalencija svakodnevnog pušenja cigareta u posljednjih 30 dana

Figure 1a. Figure 1a. Daily cigarette use: prevalence in the last 30 days (percentage)

ESPAD

ESPAD 2019

Alcohol

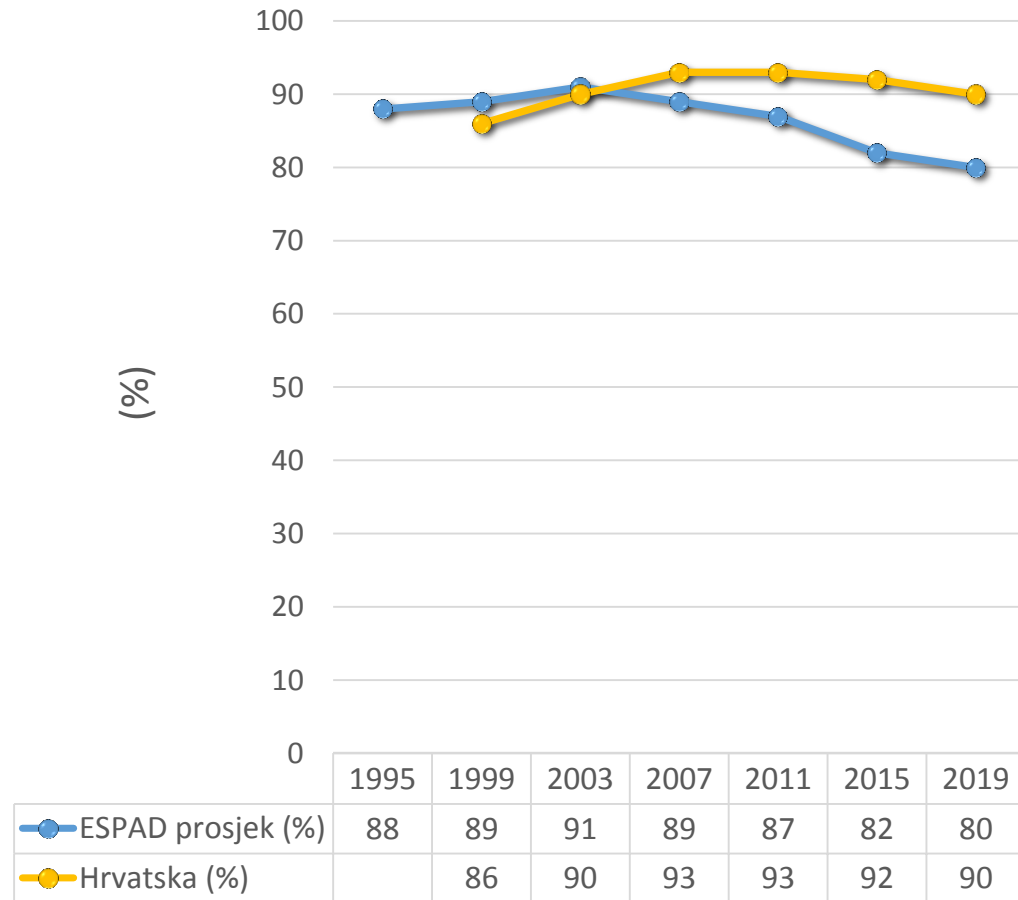
Pijenje alkohola – pokazatelji

- u životu
- u posljednjih 12 mjeseci
- u posljednjih 30 dana
- 5 ili više alkoholnih pića u jednoj prigodi u posljednjih 30 dana
- prema vrsti pića u posljednjih 30 dana
- indikatori opijanja
- količina popijenog alkohola u posljednjoj prilici kada su pili

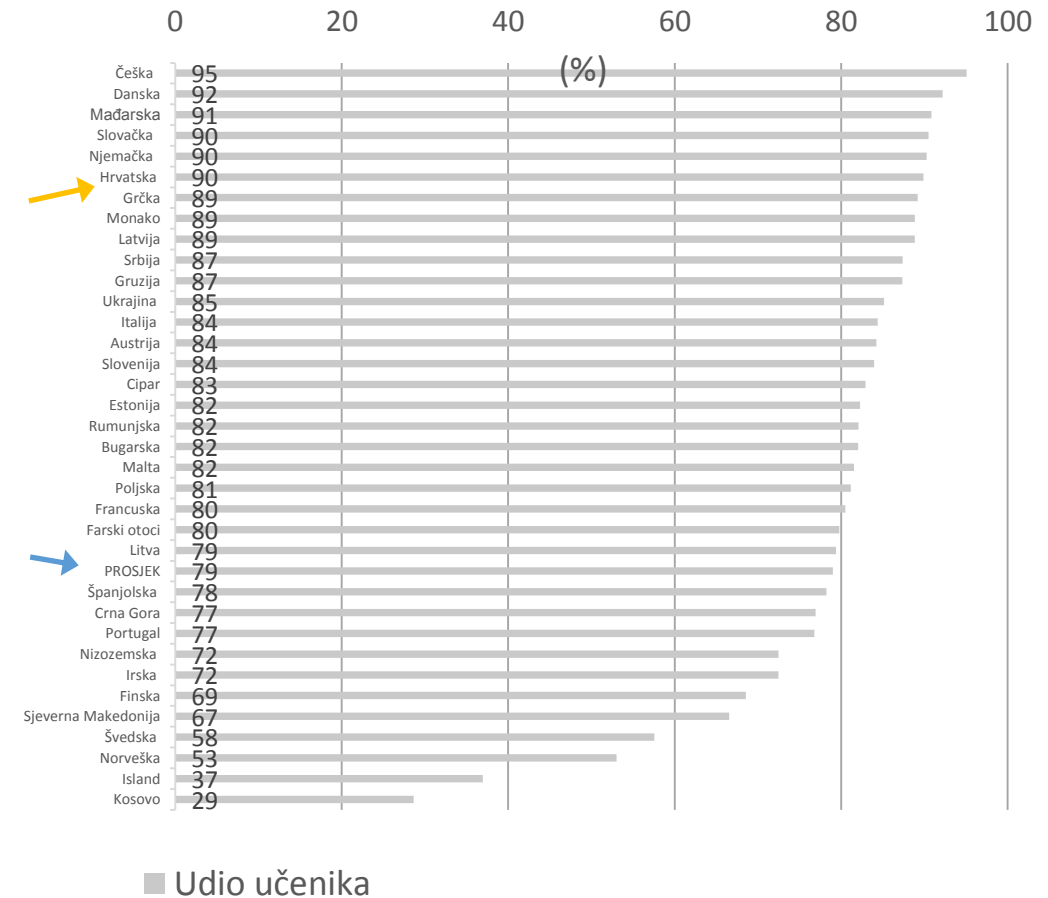

Životna prevalencija pijenja alkohola

ESPAD prosjek i Hrvatska (trend 1995. – 2019.)

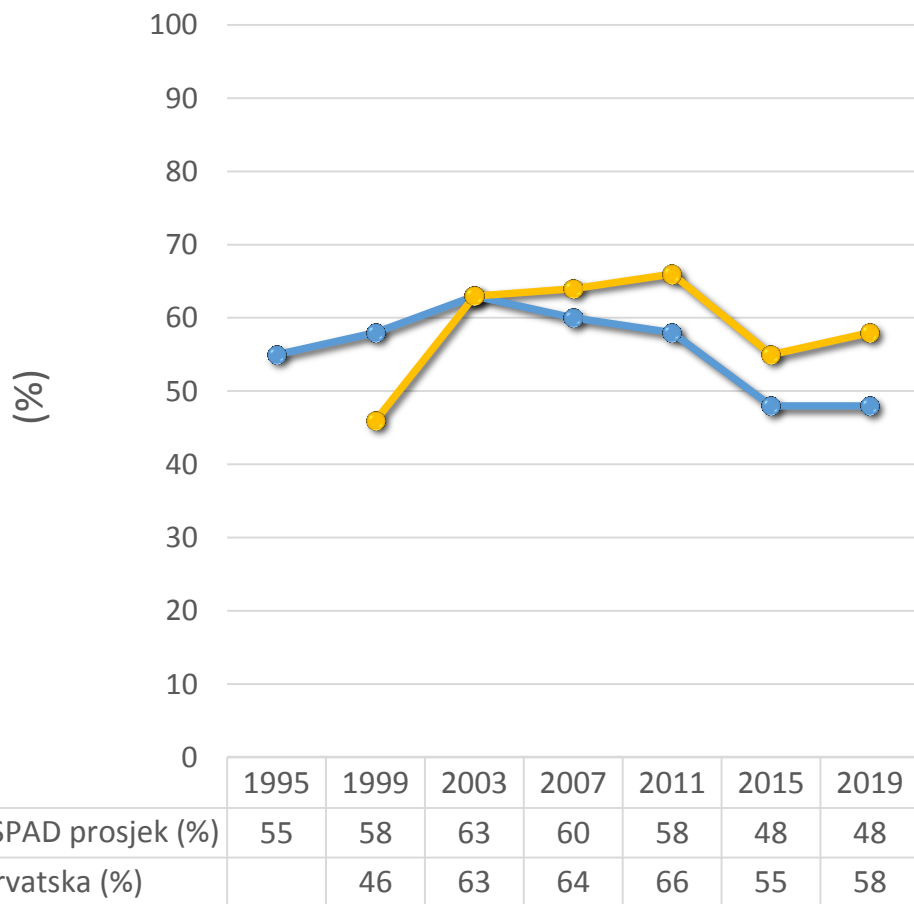

Poredak europskih zemalja 2019.

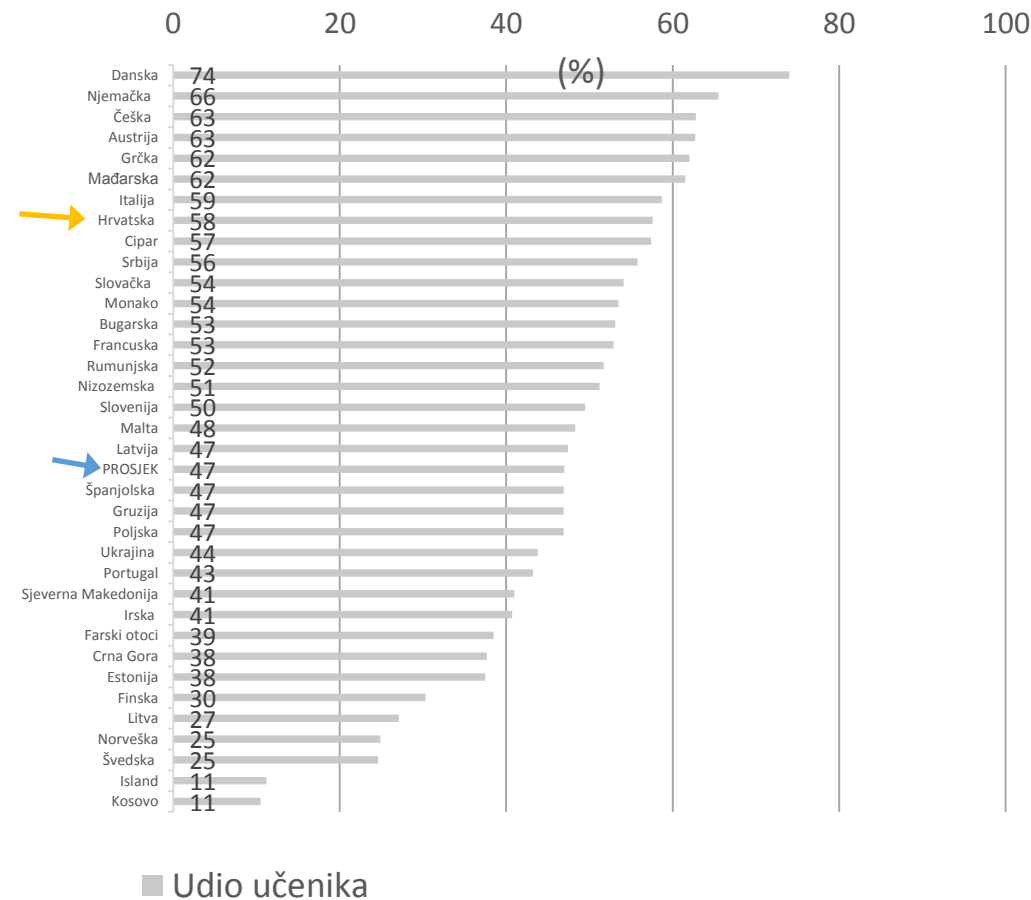

Prevalencija pijenja alkohola u posljednjih 30 dana

ESPAD prosjek i Hrvatska (trend 1995. – 2019.)

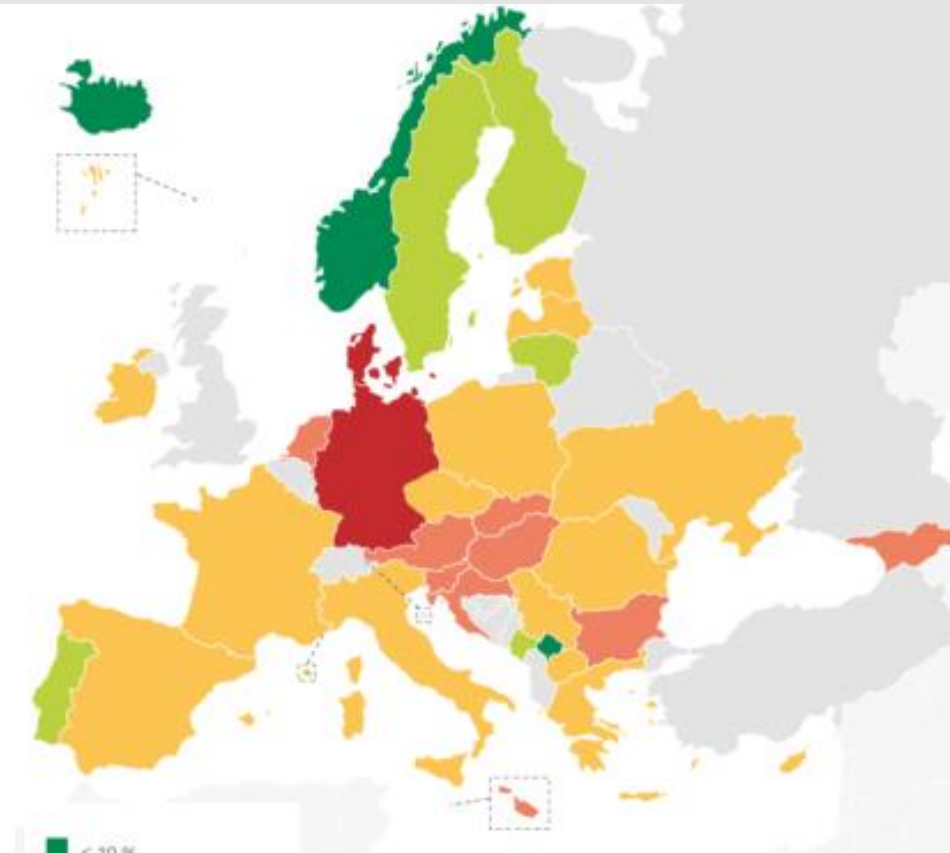
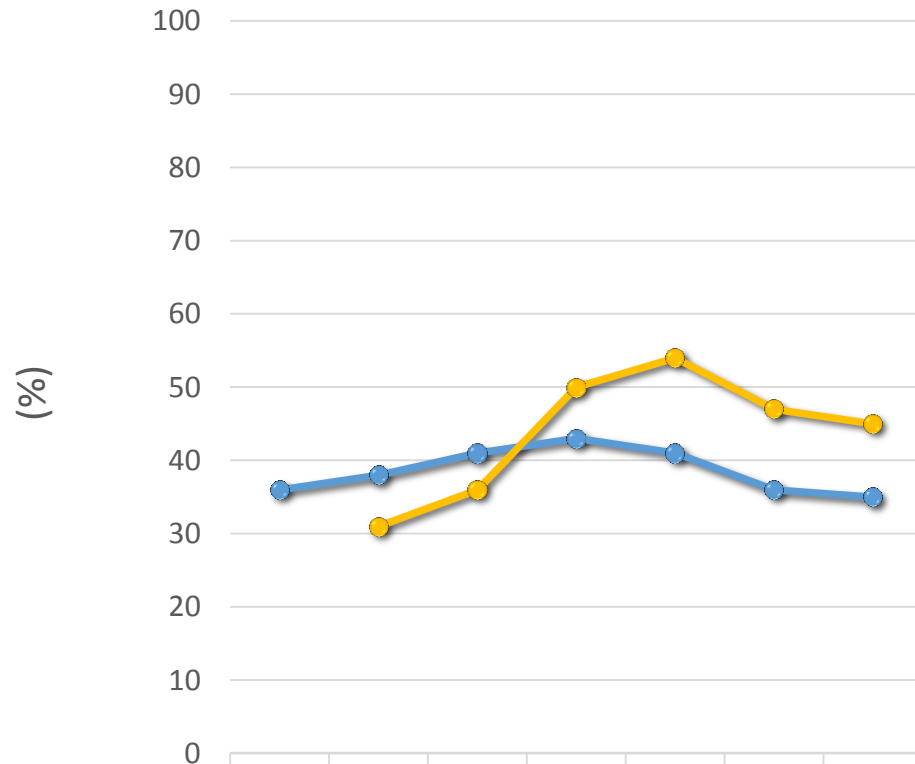

Poredak europskih zemalja 2019.

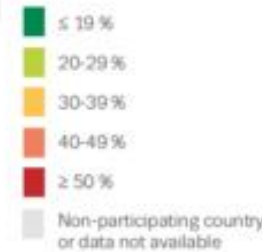

Prevalencija pijenja 5 ili više alkoholnih pića u jednoj prigodi u posljednjih 30 dana

ESPAD prosjek i Hrvatska (trend 1995. – 2019.)

Heavy episodic drinking in the last 30 days

ESPAD 2019

Marihuana (kanabis)

Korištenje marihuane (kanabisa) – pokazatelji

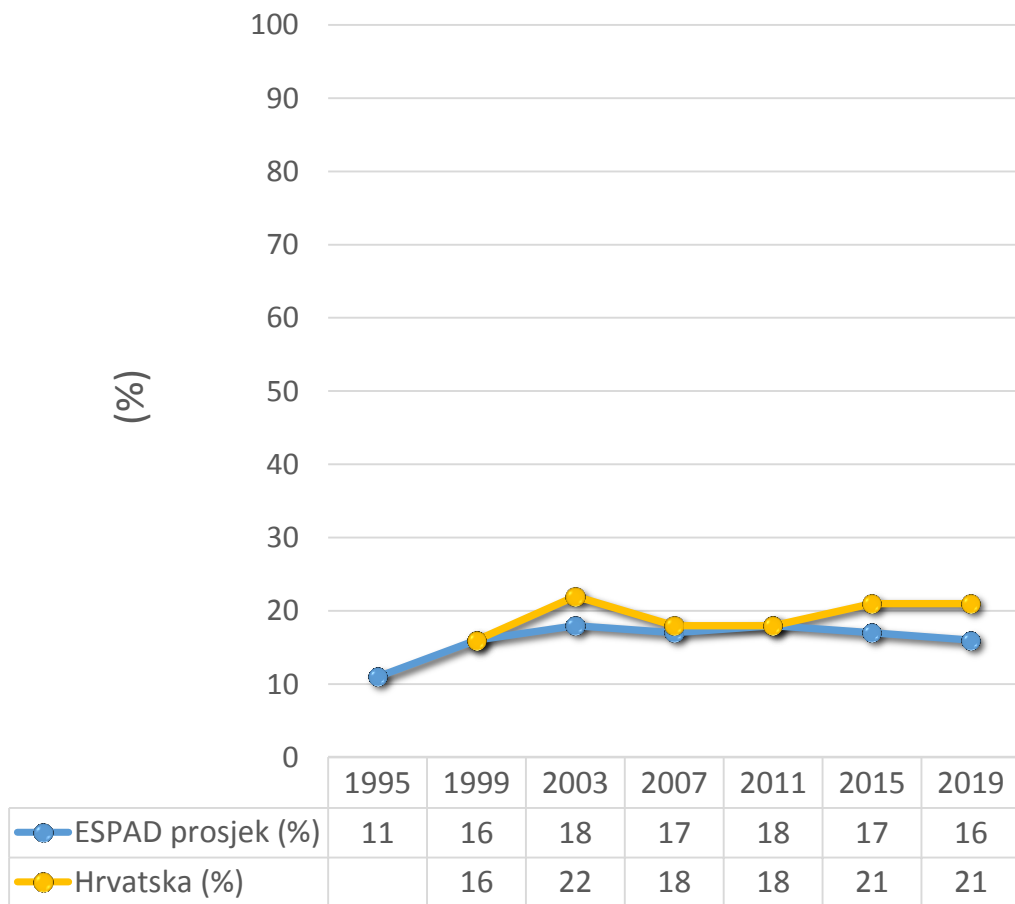
- u životu
- u posljednjih 12 mjeseci
- u posljednjih 30 dana
- miješanog s duhanom u životu
- smole od kanabisa u posljednjih 12 mjeseci
- skanka u posljednjih 12 mjeseci
- ulja od kanabisa u posljednjih 12 mjeseci
- visokorizično korištenje kanabisa

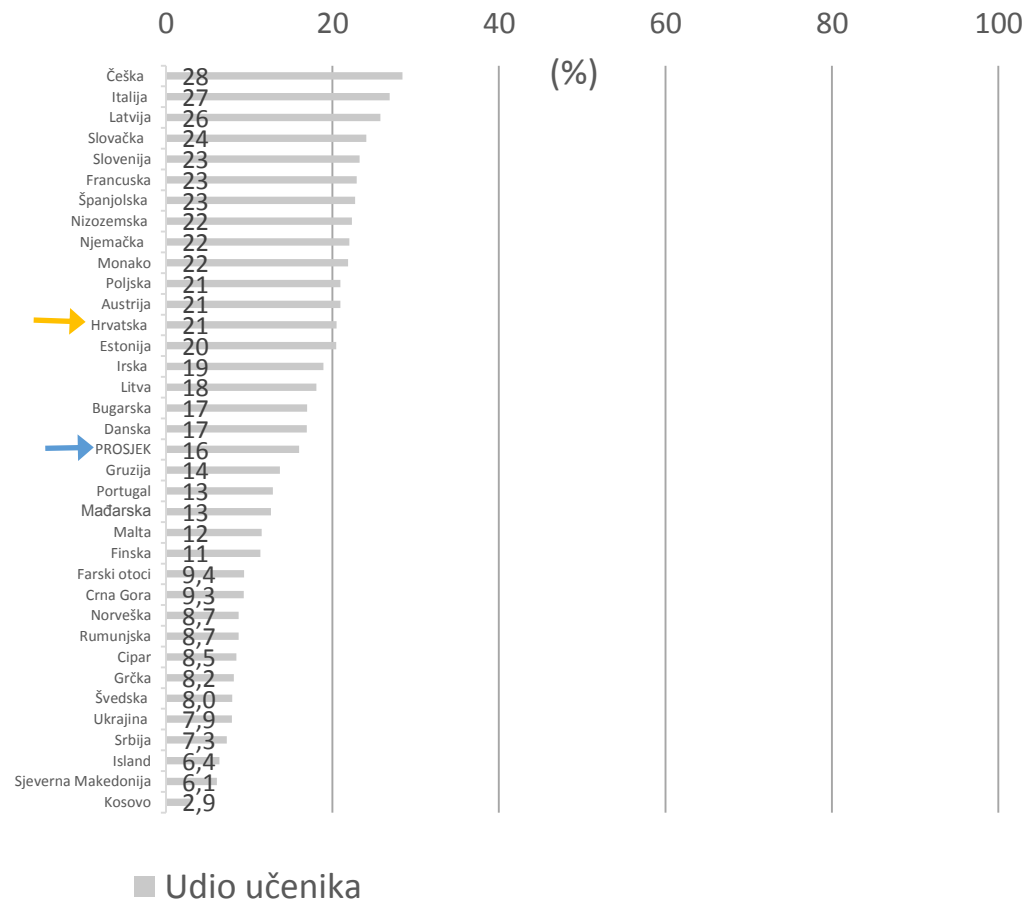

Životna prevalencija korištenja marihuane

ESPAD prosjek i Hrvatska (trend 1995. – 2019.)

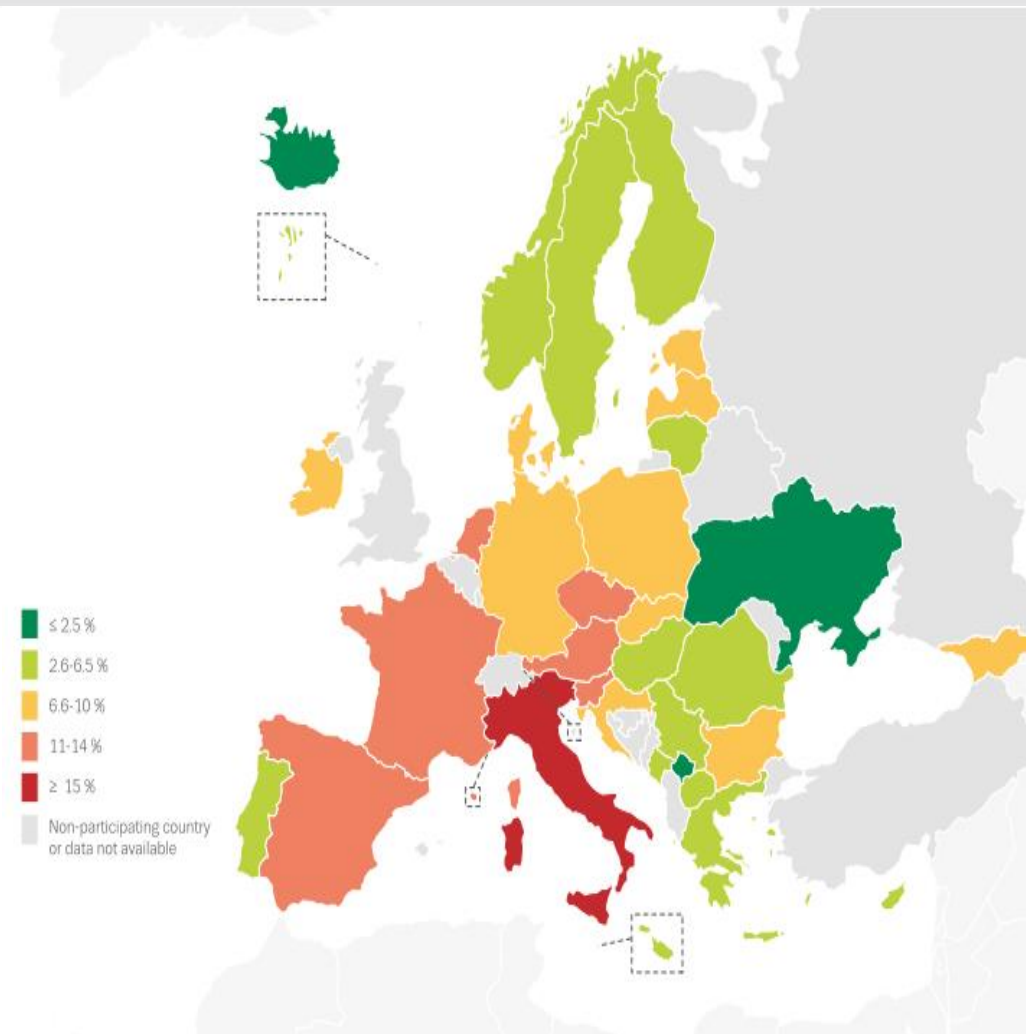
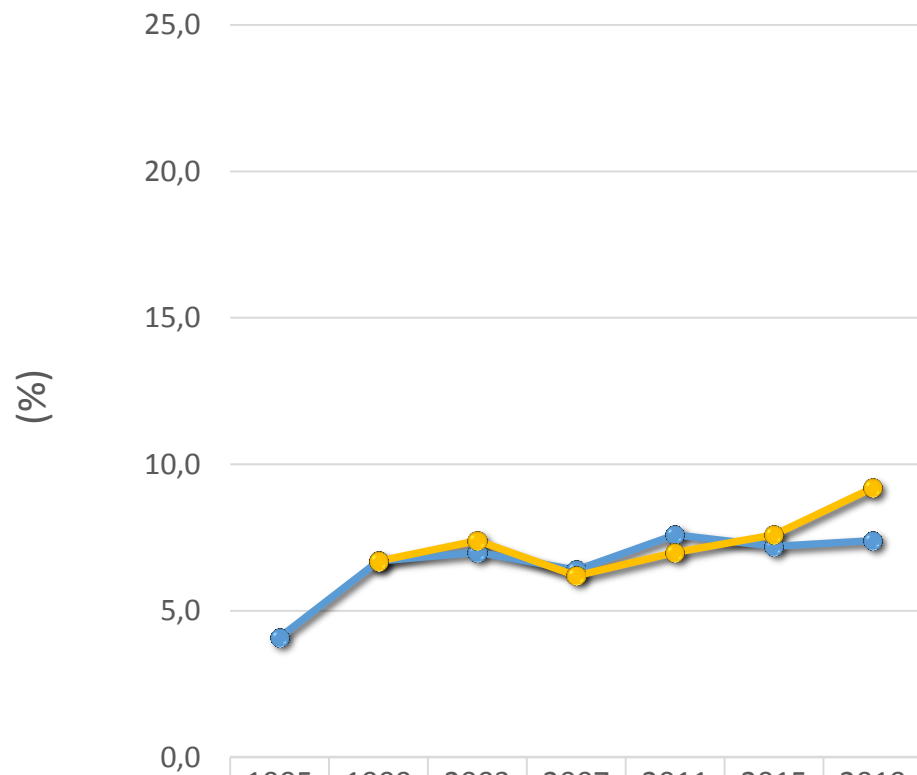
Poredak europskih zemalja 2019.

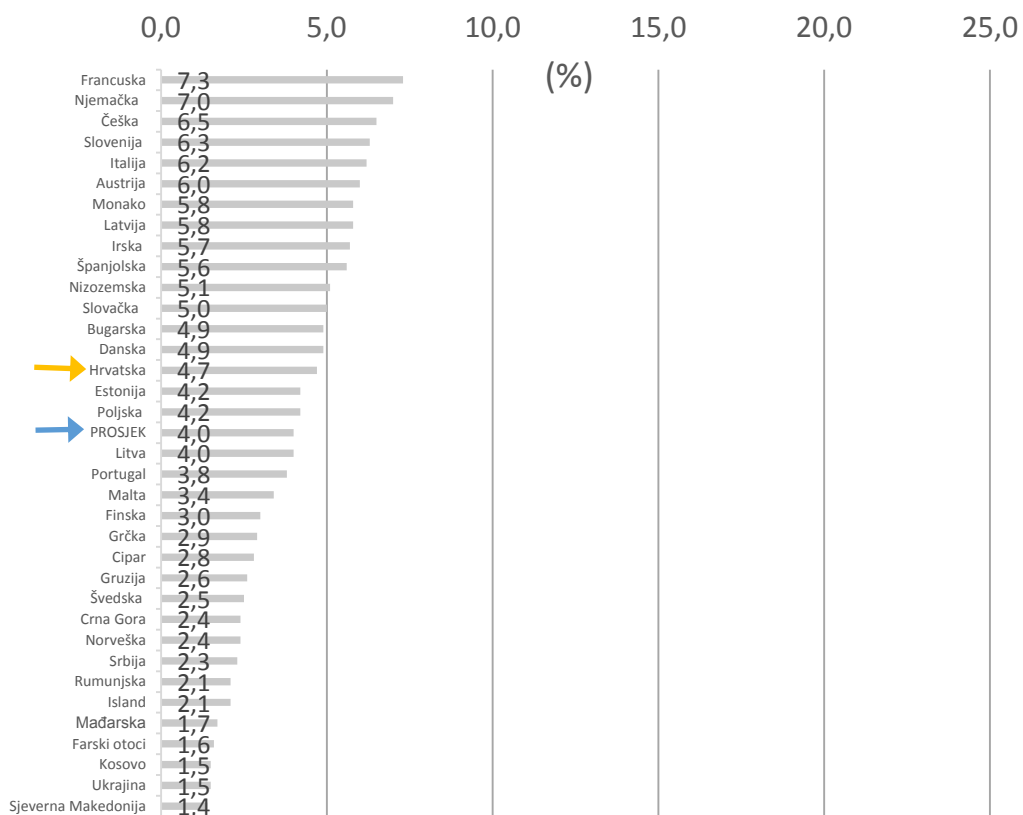
Prevalencija korištenja marihuane u posljednjih 30 dana

ESPAD prosjek i Hrvatska (trend 1995. – 2019.)

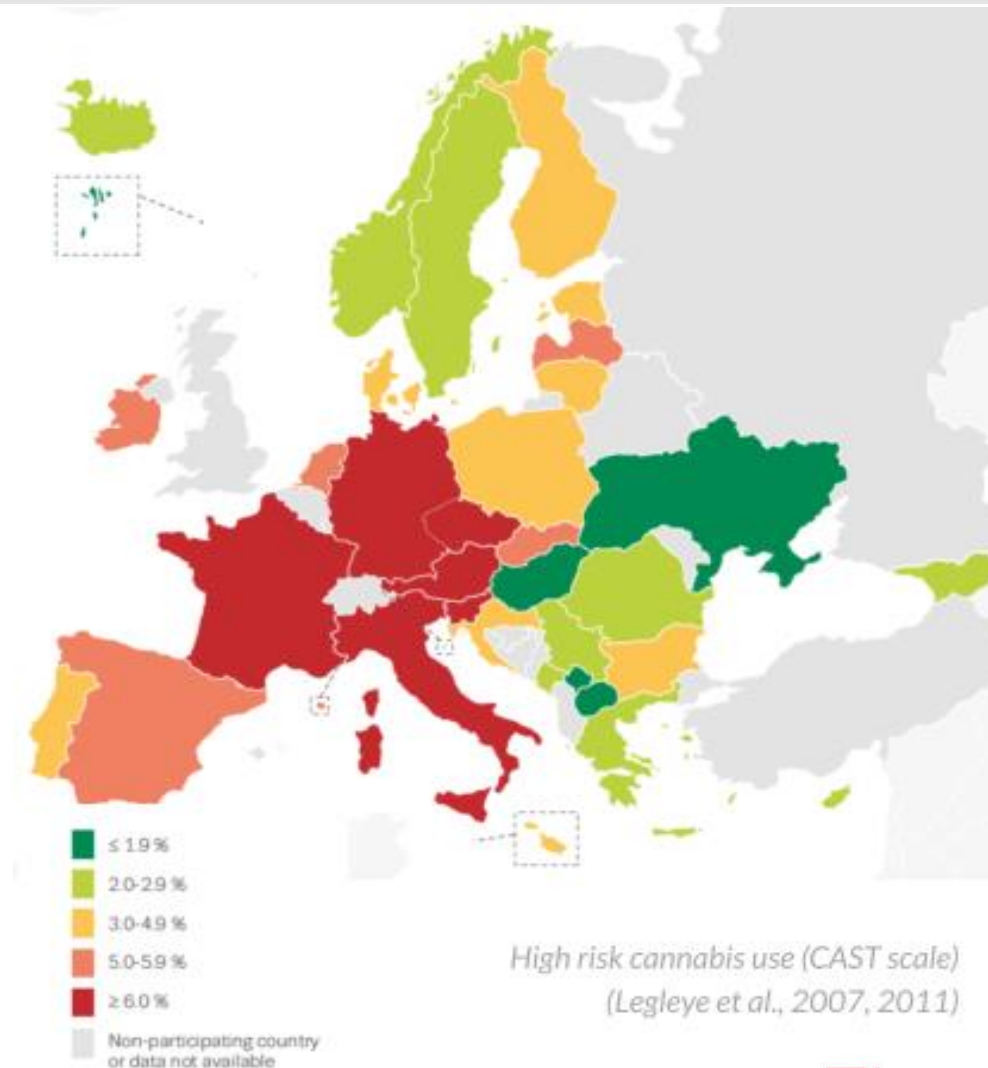

Prevalencija visokorizičnih korisnika marihuane

Poredak europskih zemalja 2019.

■ Udio učenika

ESPAD 2019

Ostale droge / supstance

Ilegalne droge, nove psihoaktivne droge, trankvilizatori / sedativi i inhaalanati

Korištenje ostalih droga / supstanci – pokazatelji

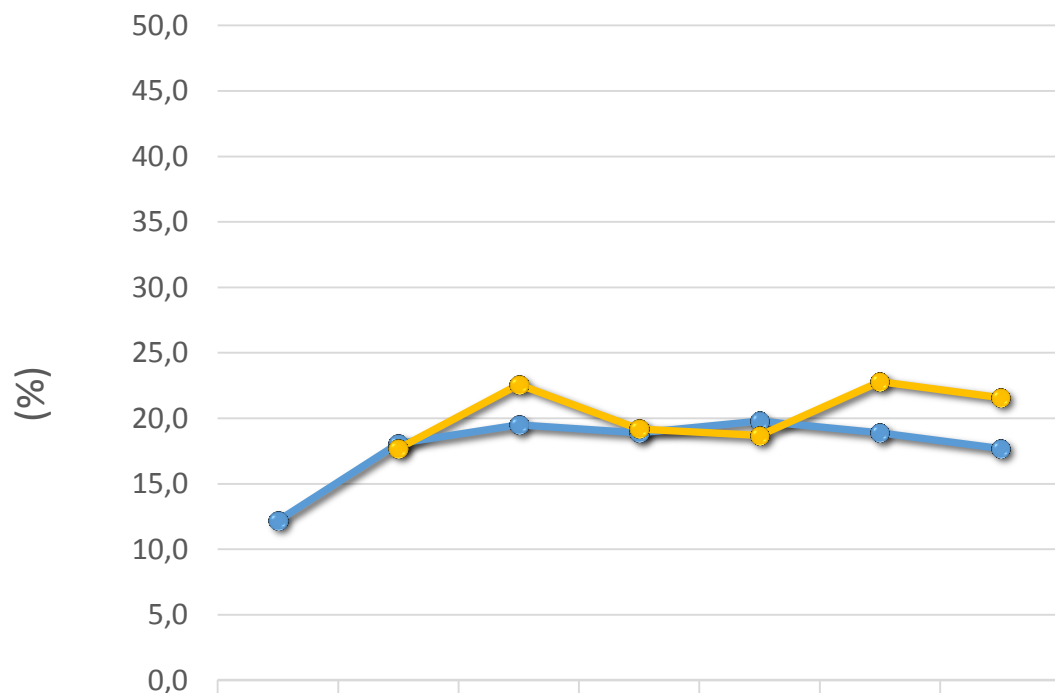
- u životu
- u posljednjih 12 mjeseci
- u posljednjih 30 dana

Životna prevalencija korištenja...

...ilegalnih droga

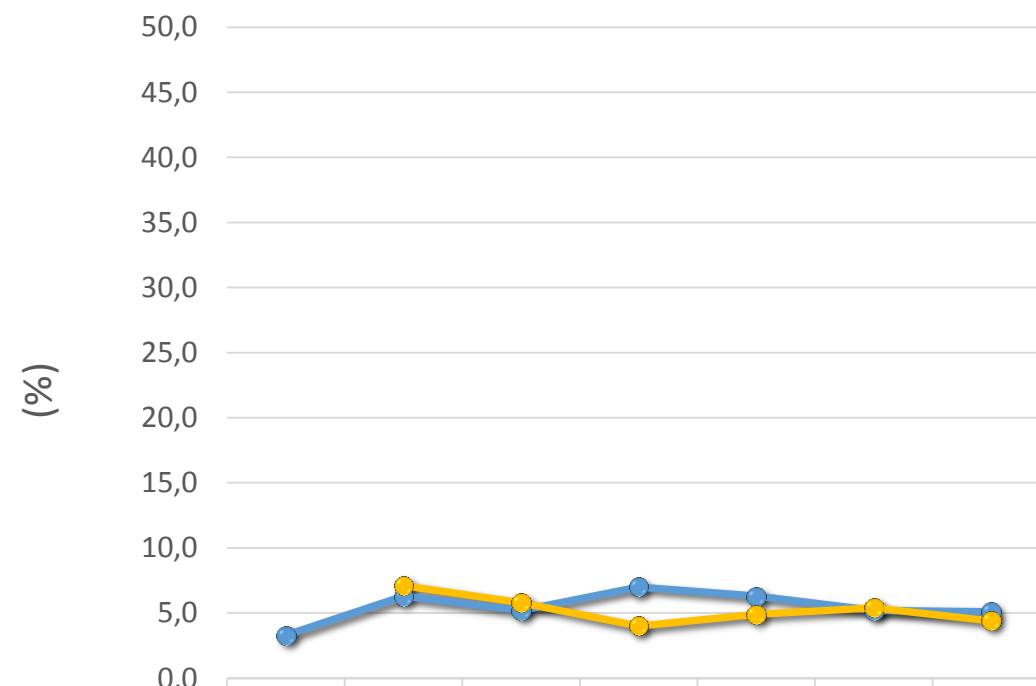
ESPAD prosjek i Hrvatska (trend 1995. – 2019.)

	1995	1999	2003	2007	2011	2015	2019
ESPAD prosjek (%)	12,2	18,1	19,5	18,9	19,8	18,9	17,7
Hrvatska (%)		17,7	22,6	19,2	18,7	22,8	21,6

...ilegalnih droga izuzev kanabisa

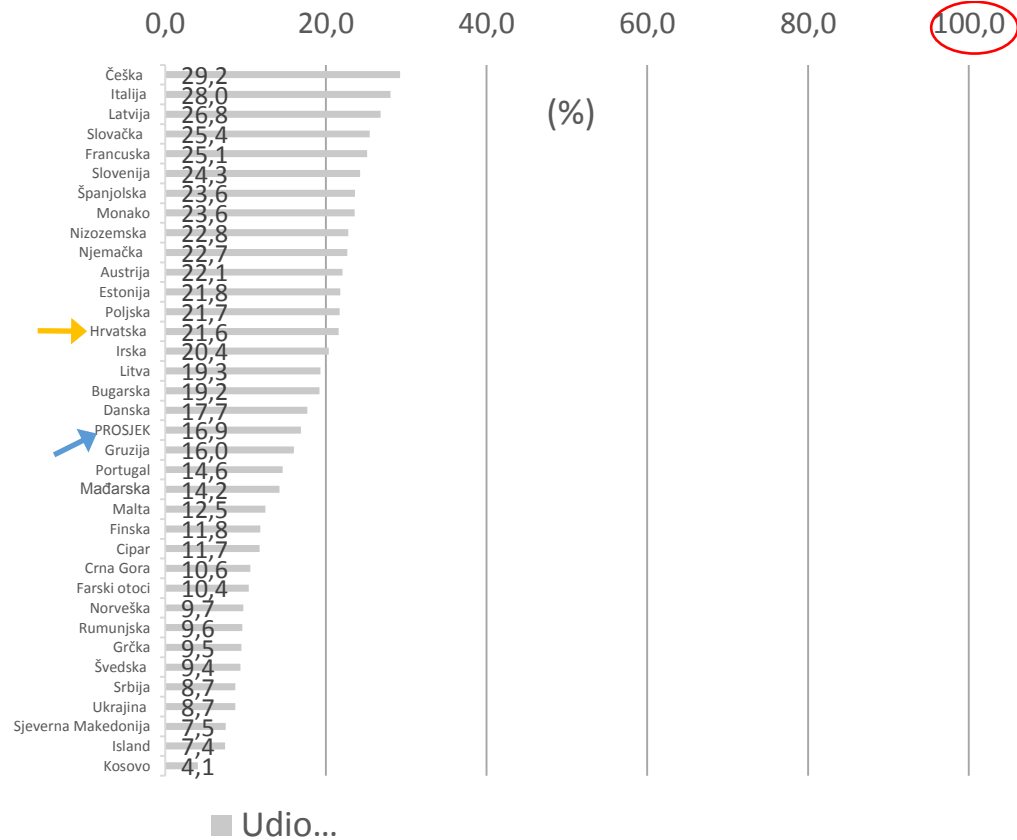
ESPAD prosjek i Hrvatska (trend 1995. – 2019.)

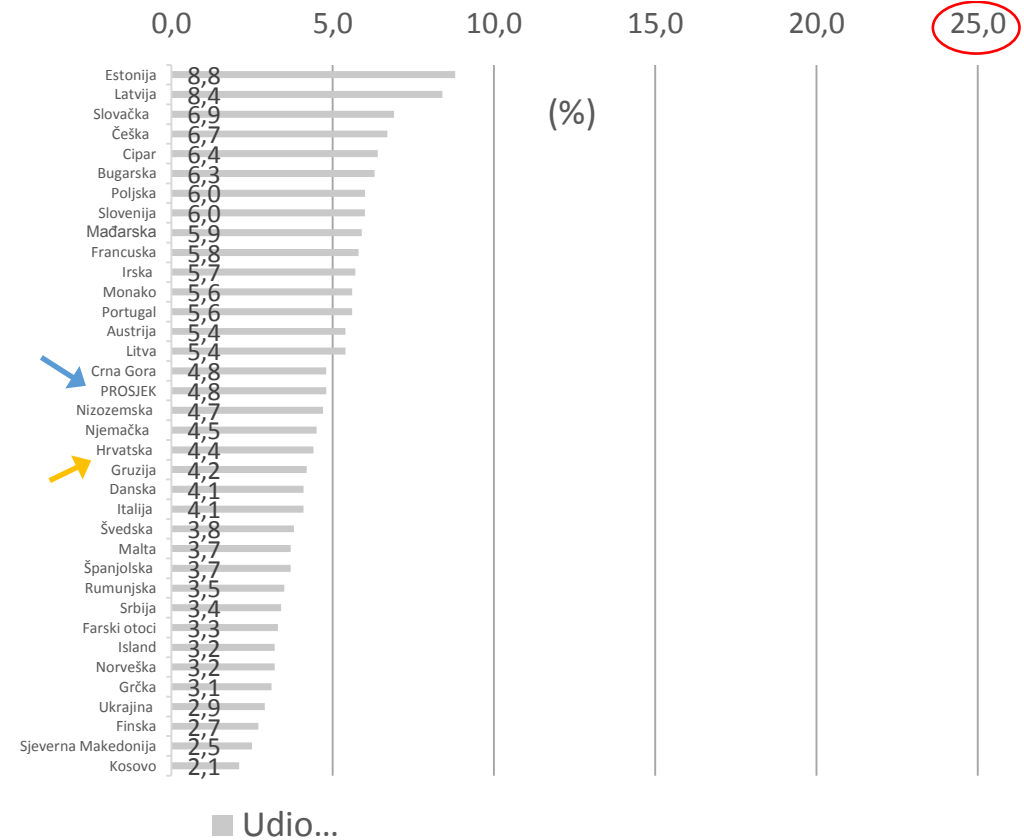
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	2019
ESPAD prosjek (%)	3,3	6,3	5,2	7,0	6,3	5,2	5,1
Hrvatska (%)		7,1	5,8	4,0	4,9	5,4	4,4

Poredak europskih zemalja 2019. prema životnoj prevalenciji korištenja...

...ilegalnih droga

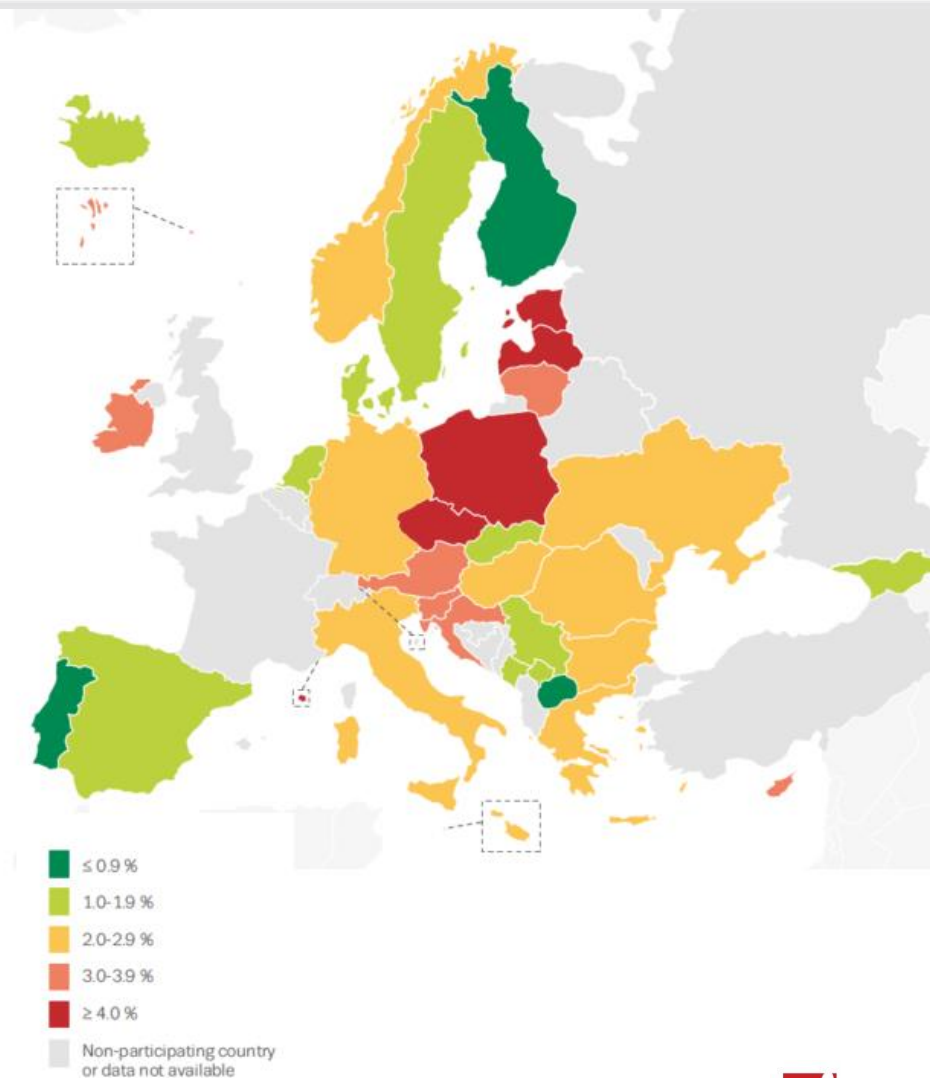
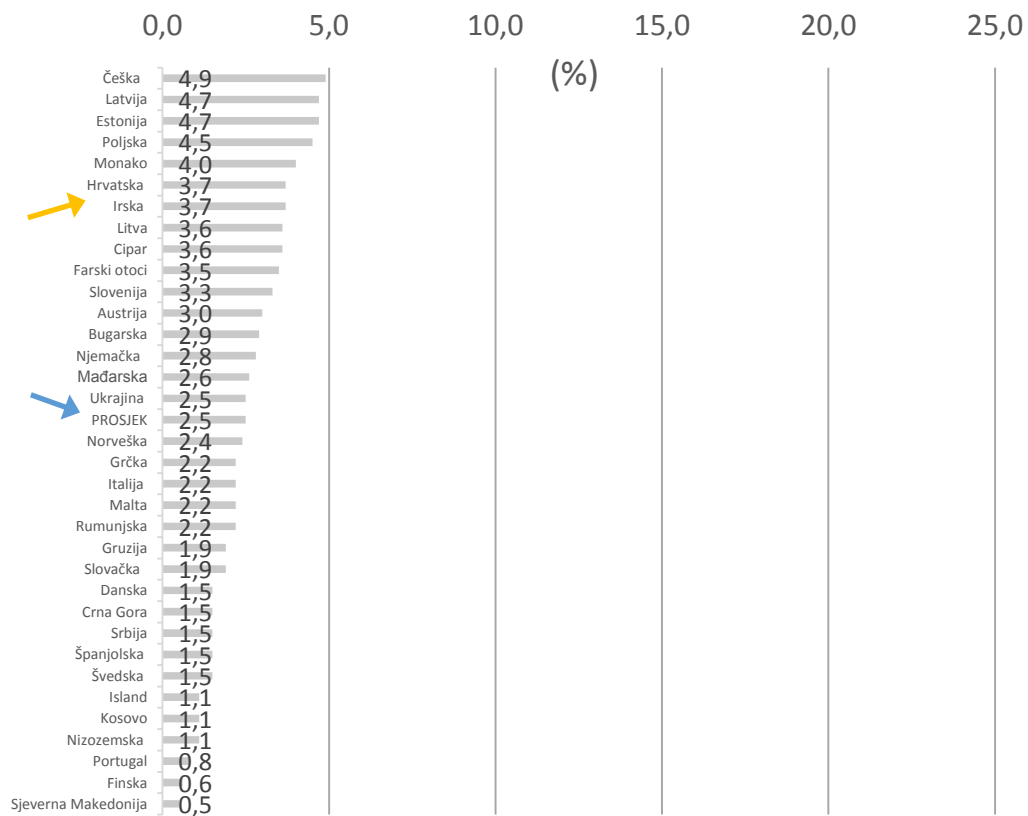
...ilegalnih droga izuzev kanabisa

Prevalencije korištenja novih psihoaktivnih tvari (NPS-a) u posljednjih 12 mjeseci

Poredak europskih zemalja 2019.

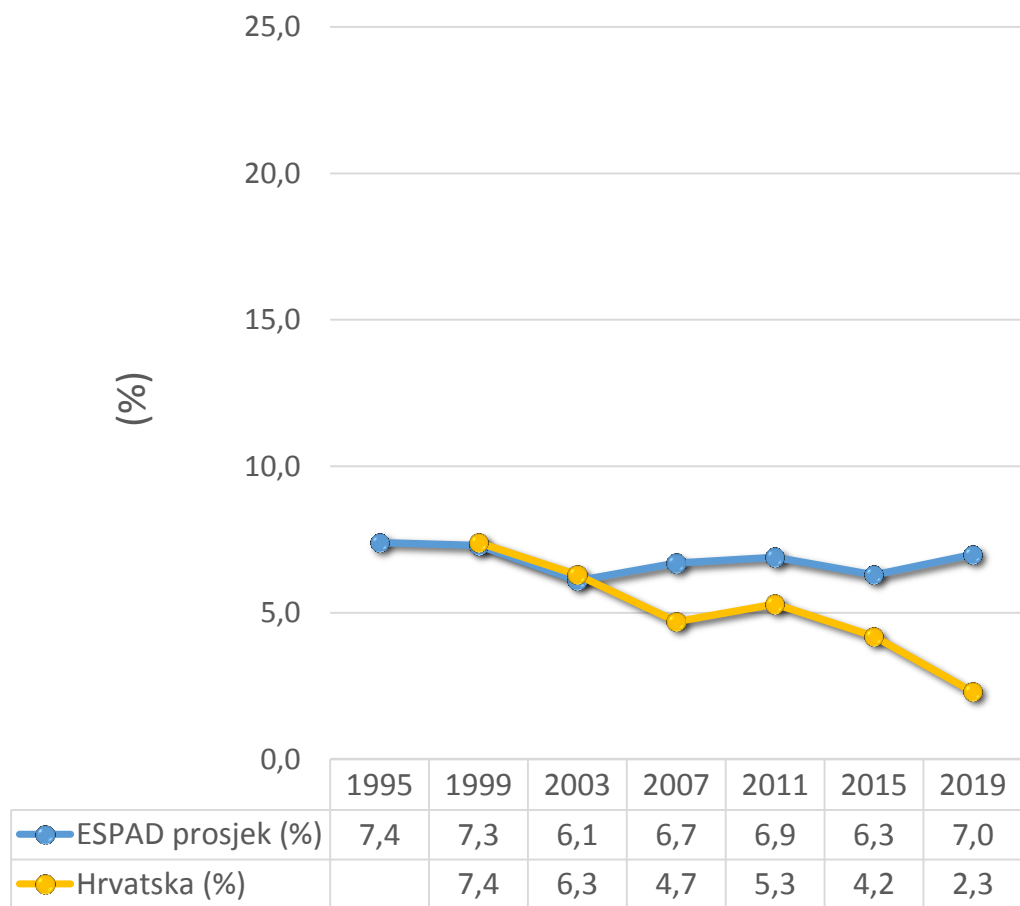
■ Udio učenika

ESPAD

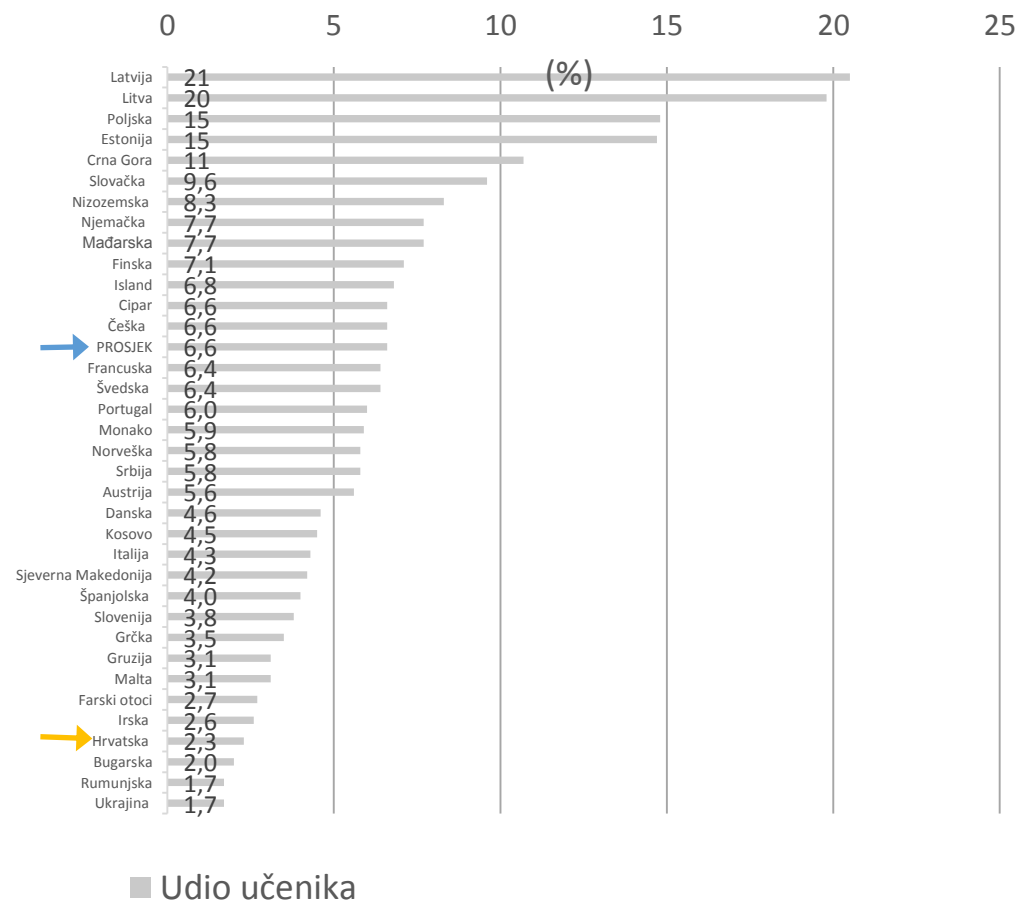

Životna prevalencija korištenja trankvilizatora ili sedativa bez liječničkog recepta

ESPAD prosjek i Hrvatska (trend 1995. – 2019.)

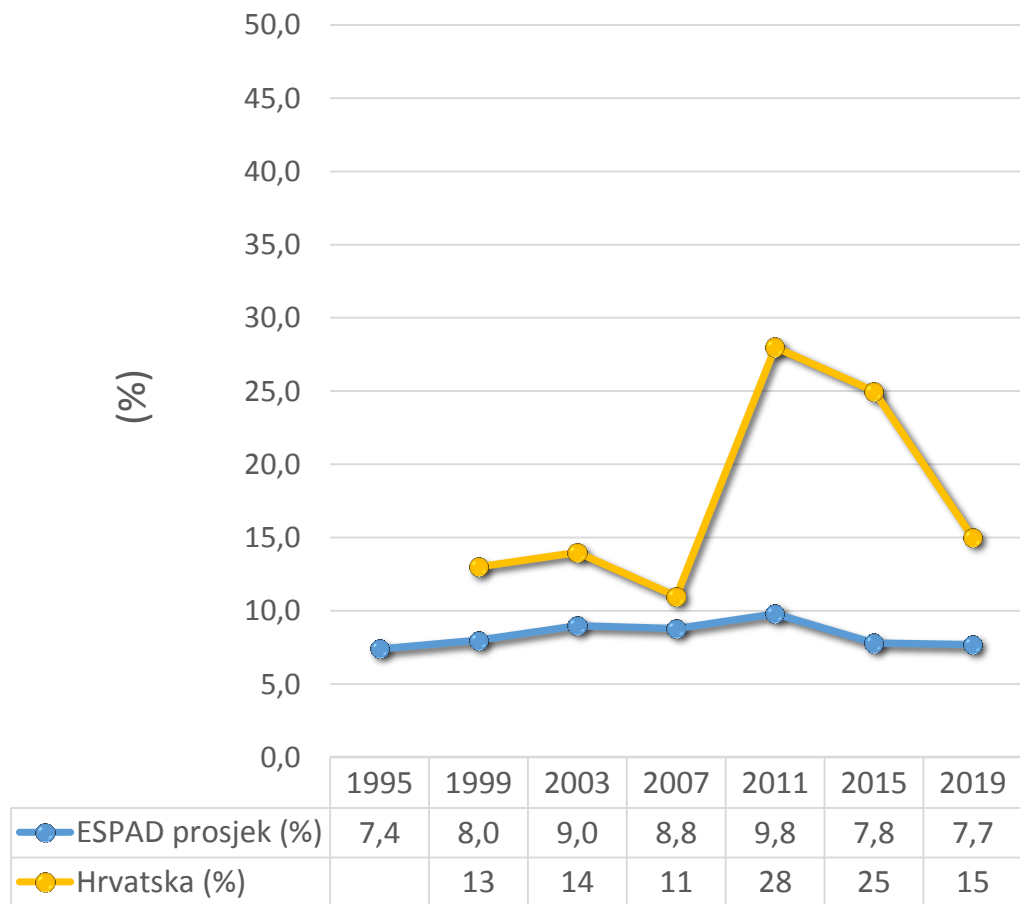

Poredak europskih zemalja 2019.

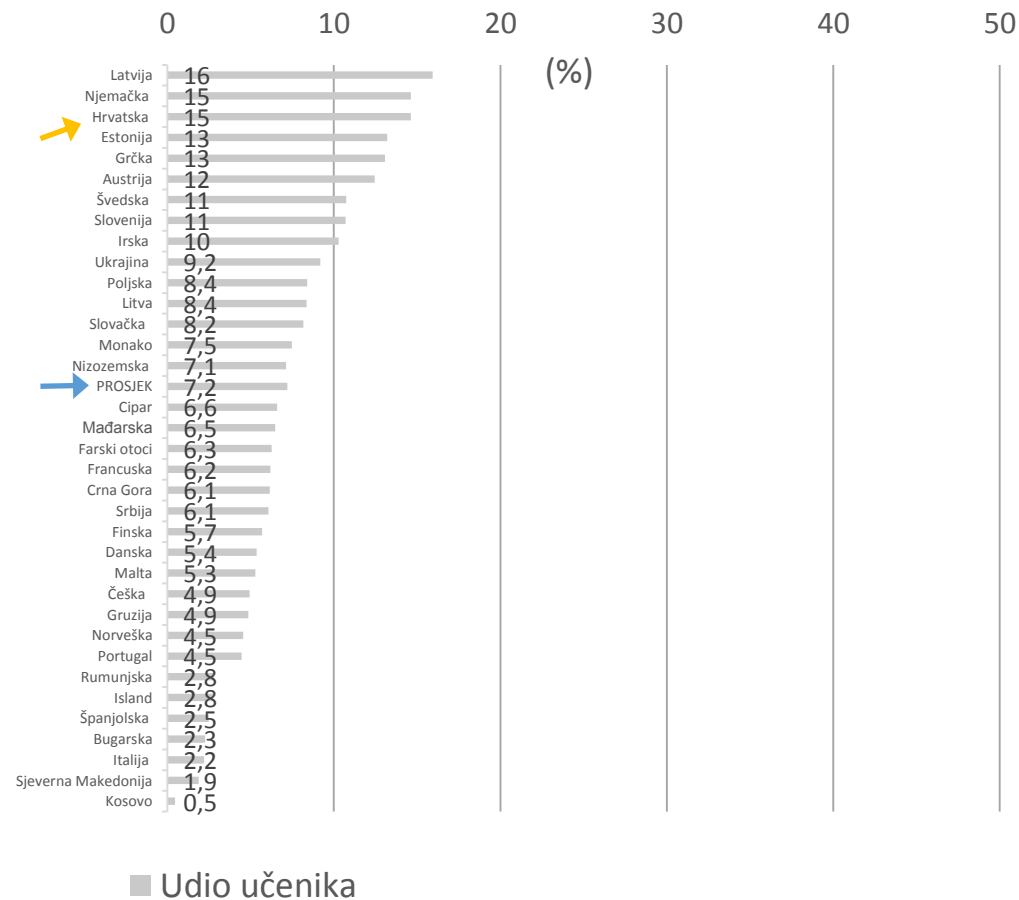

Životna prevalencija korištenja inhalanata

ESPAD prosjek i Hrvatska (trend 1995. – 2019.)

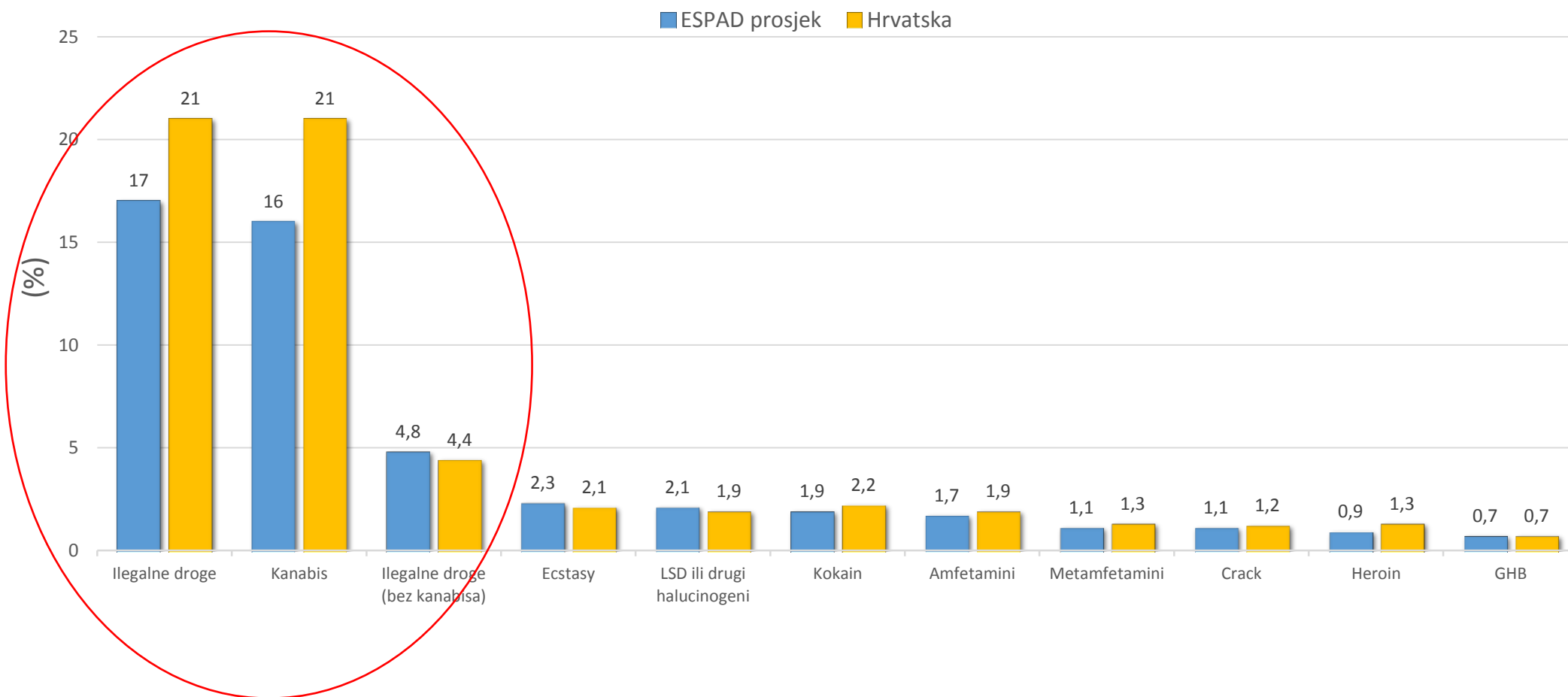

Poredak europskih zemalja 2019.

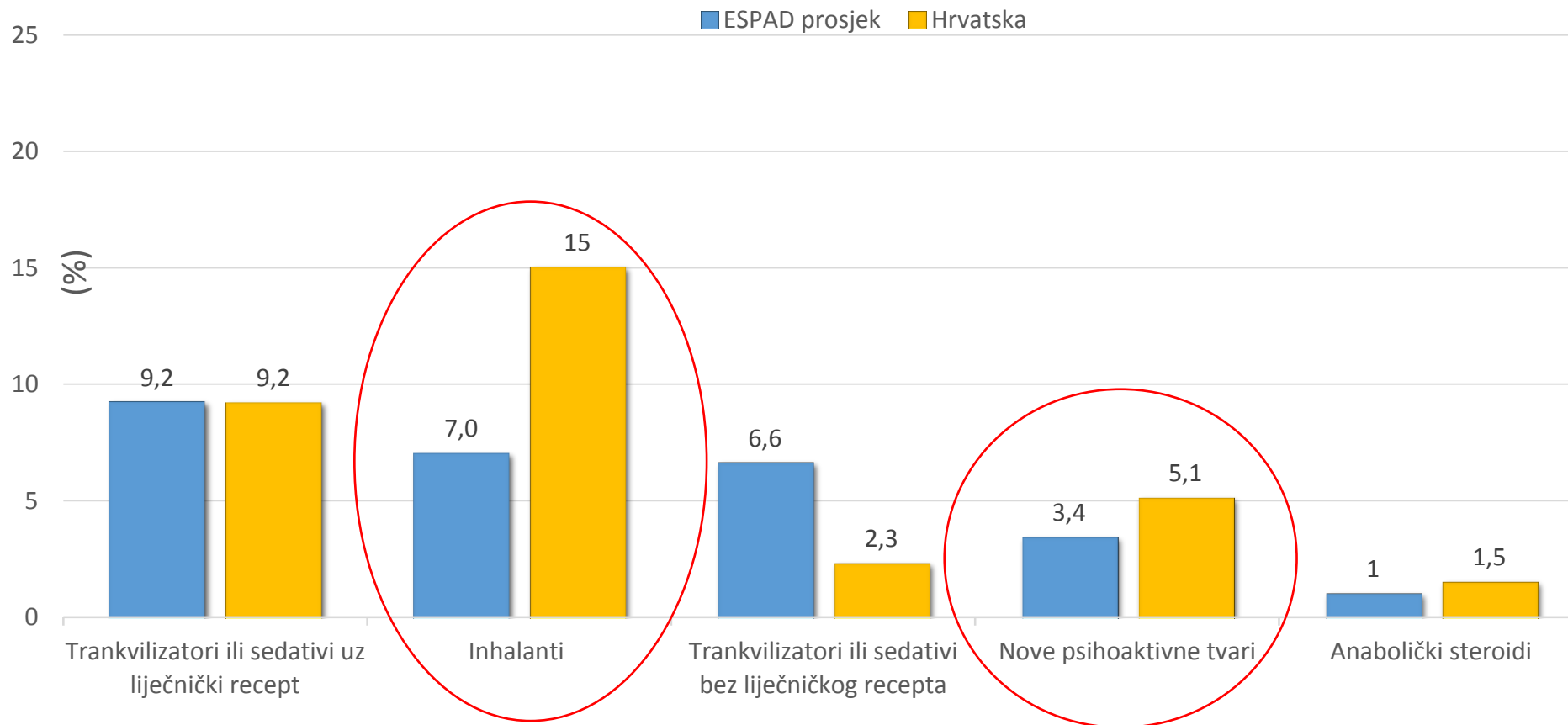
Prevalencije životnog korištenja ilegalnih droga

Usporedba ESPAD prosjeka i Hrvatske 2019

Prevalencije životnog korištenja odabranih supstanci

Usporedba ESPAD prosjeka i Hrvatske 2019

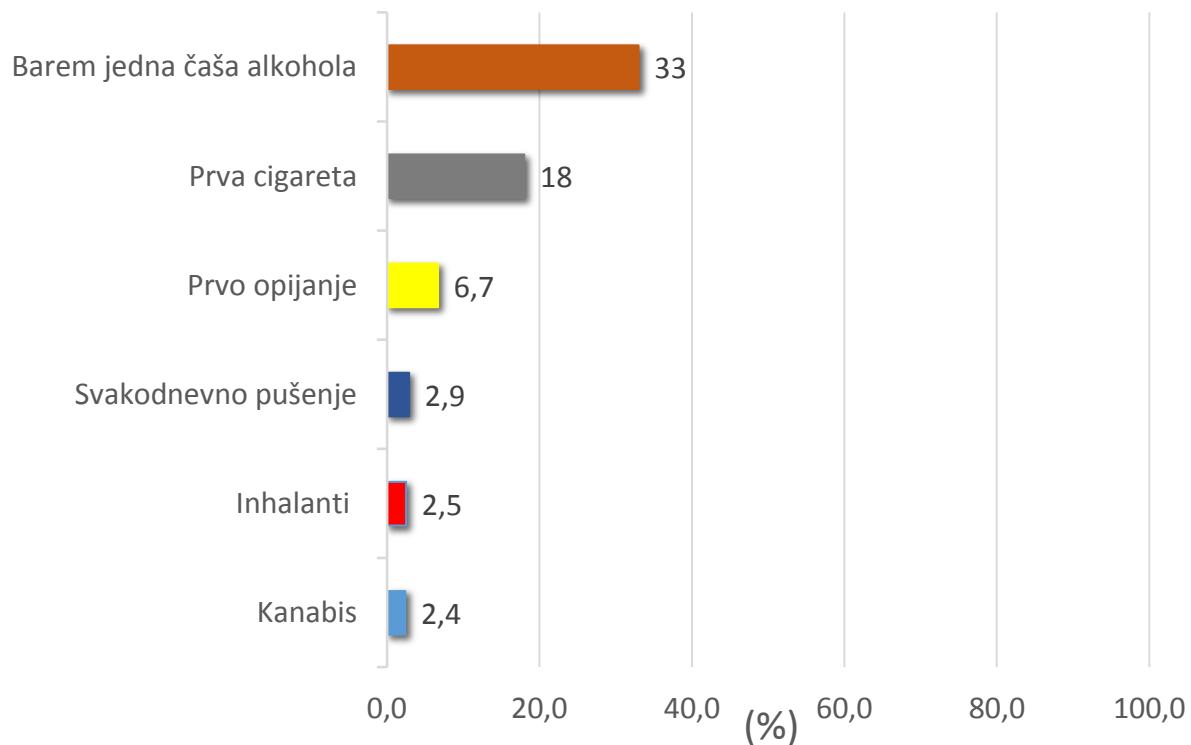

ESPAD 2019

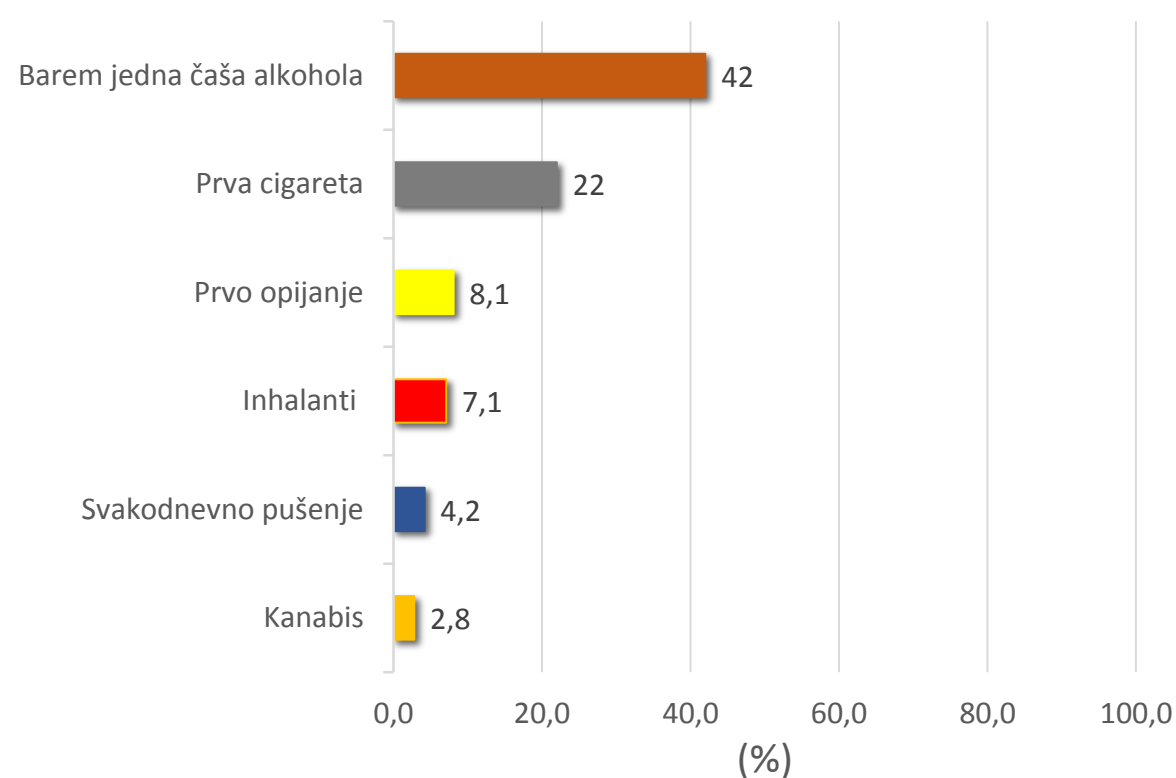
Rano korištenje sredstava ovisnosti

Rano korištenje sredstava ovisnosti

ESPAD prosjek

Hrvatska

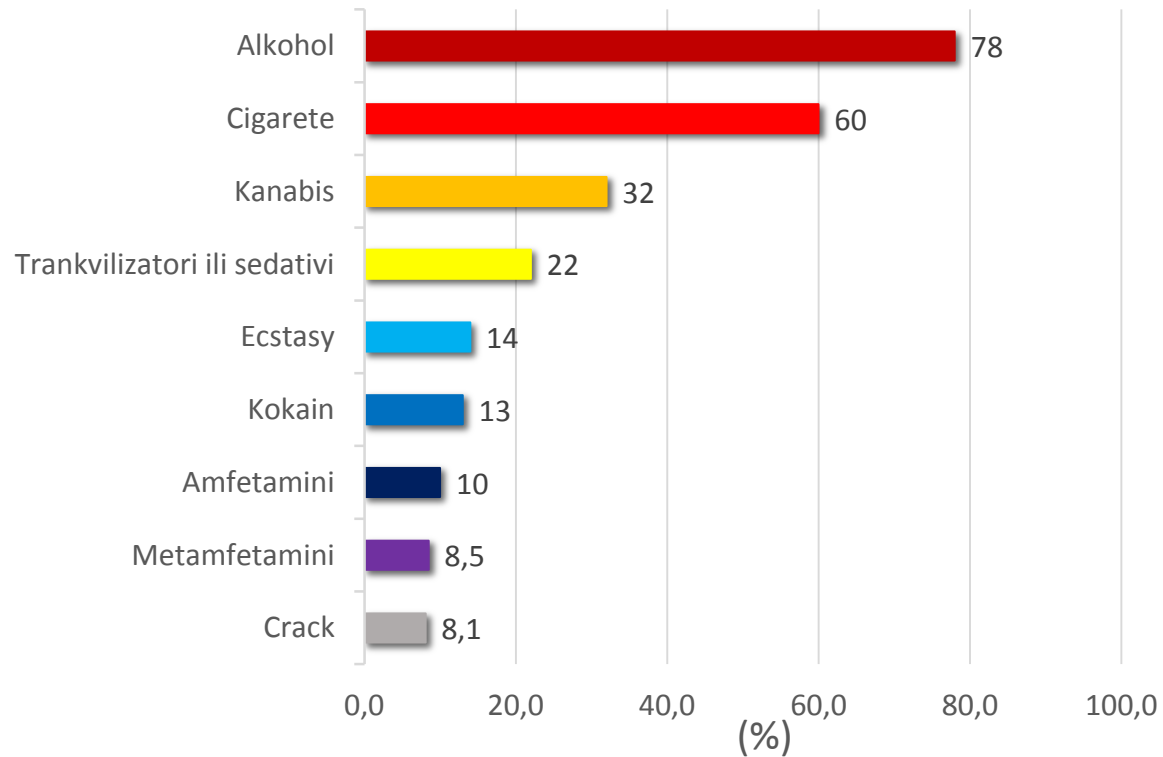
ESPAD 2019

Percipirana dostupnost

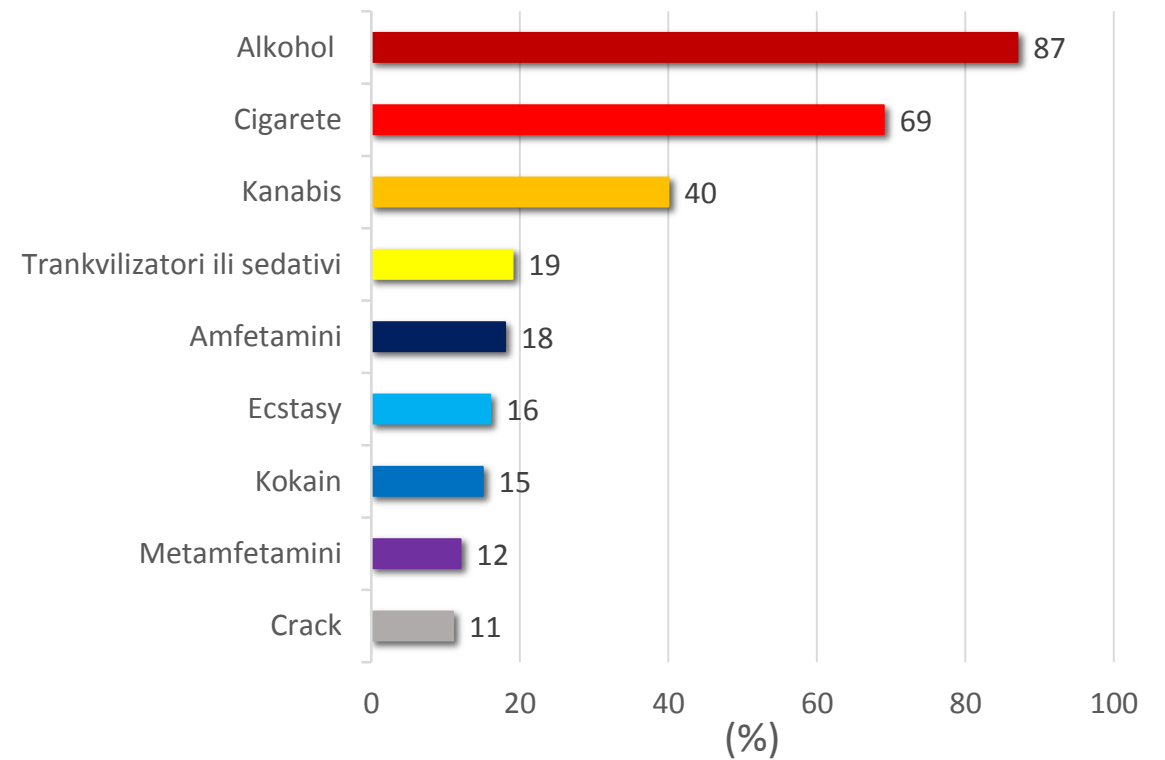

Percipirana dostupnost određenih sredstava ovisnosti

ESPAD prosjek

Hrvatska

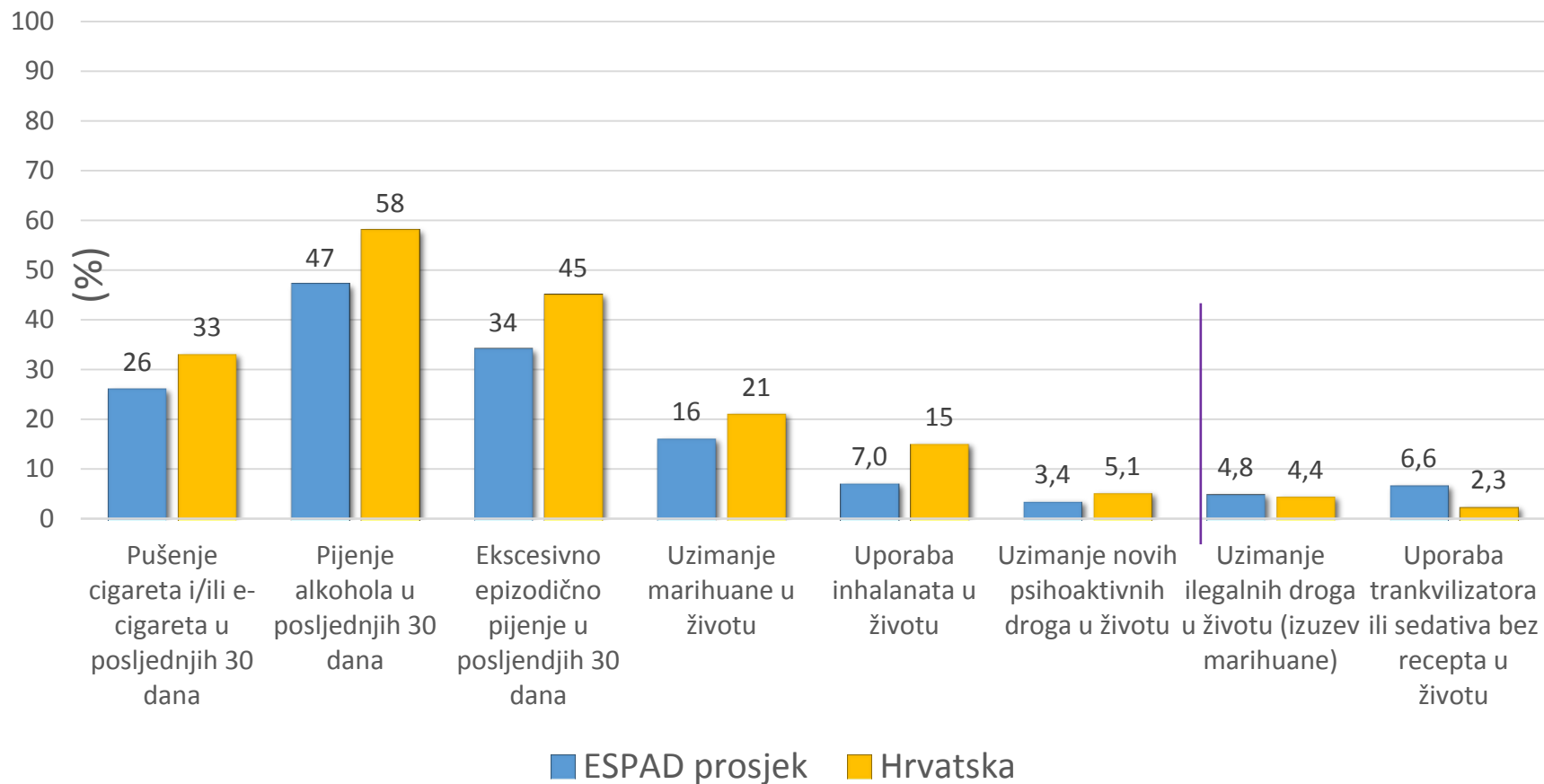

ESPAD 2019

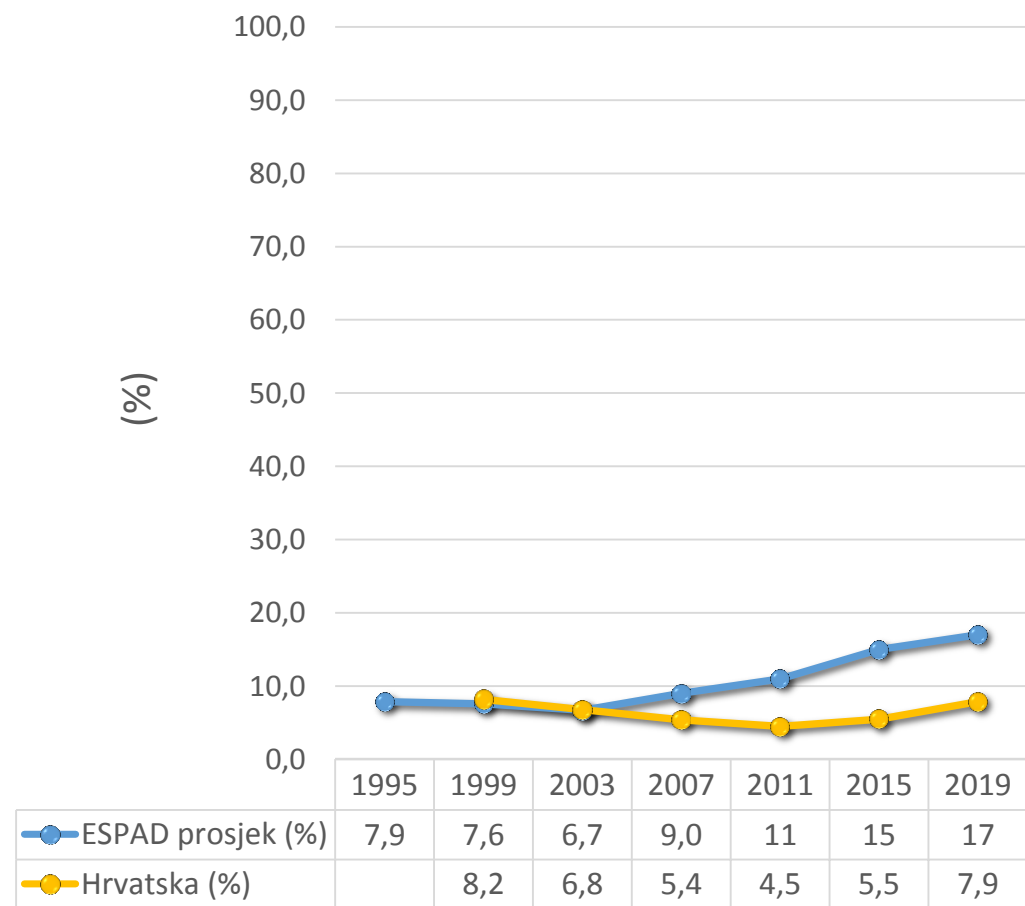
Zaključno

Za 6 od 8 ključnih pokazatelja prevalencija u Hrvatskoj je veća u odnosu na ESPAD prosjek

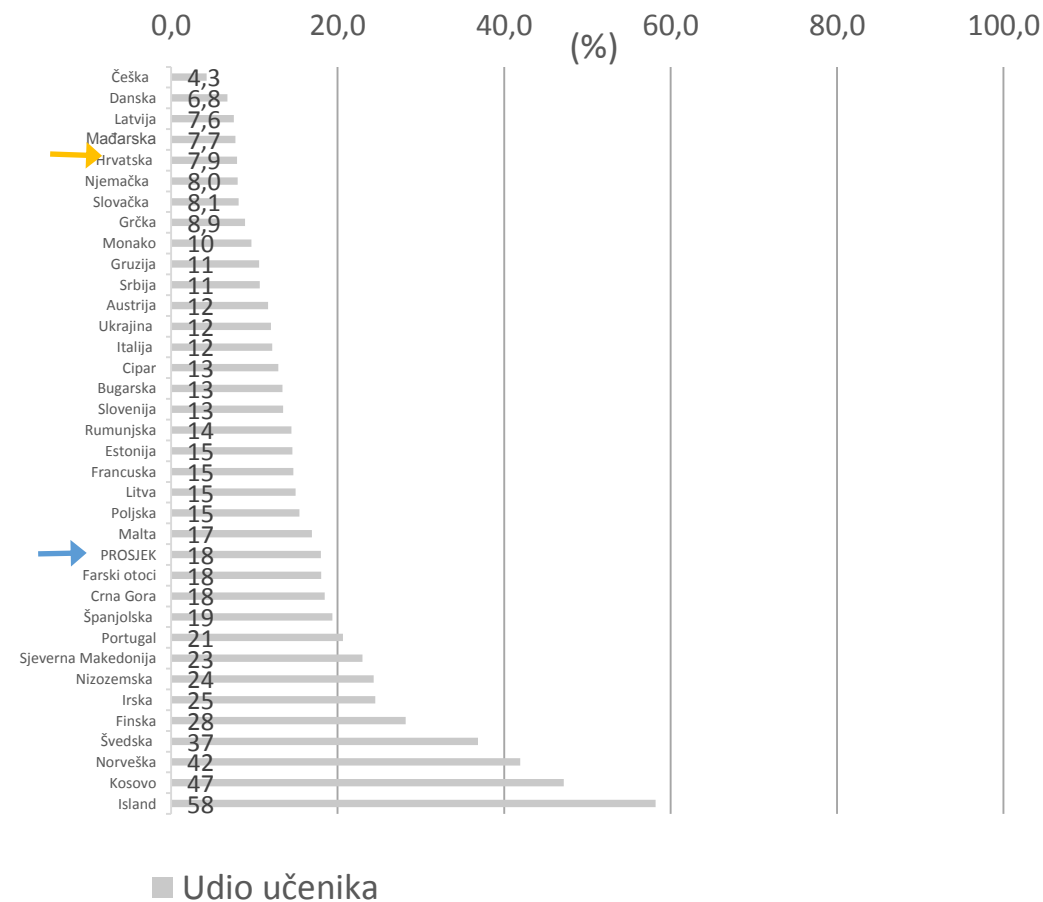

Koliko učenika apstinira?

ESPAD prosjek i Hrvatska (trend 1995. – 2019.)

Poredak europskih zemalja 2019.

Europa

Ključne spoznaje ESPAD 2019

Hrvatska

naznake ↘ prevalencije pušenja cigareta

sve veći značaj korištenja e-cigareta

naznake ↘ konzumacije alkohola prema većini pokazatelja, ali i dalje visoka prevalencija

↘ razlike po spolu ekscesivnog epizodičnog pijenja

korištenje ilegalnih droga u padu

marihuana najlakše dostupna i najčešće korištena ilegalna droga

korištenje marihuane u posljednjih 30 dana stabilno od 2011.

stagancija uporabe trankvilizatora i sedativa bez liječničkog recepta

nazanke ↘ prevalencije pušenja cigareta

i dalje pri vrhu ljestvice ESPAD zemalja prema prevalenciji svakodnevnog pušenja cigareta kao i cigareta i/ili e-cigareta u posljednjih 30 dana

manji utjecaj korištenja e-cigareta na prevalenciju pušenja nego u Europi

naznake ↘ konzumacije alkohola prema većini pokazatelja, ali i dalje visoka prevalencija

↘ razlike po spolu ekscesivnog epizodičnog pijenja

korištenje ilegalnih droga u padu

marihuana najlakše dostupna i najčešće korištena ilegalna droga
korištenje marihuane u posljednjih 30 dana ↗ od 2007.

prevalencija visokorizičnog korištenja marihuane iznad ESPAD prosjeka

↘ prevalencije korištenja trankvilizatora i sedativa bez liječničkog recepta, Hrvatska 2019. među zemljama s najnižom prevalencijom

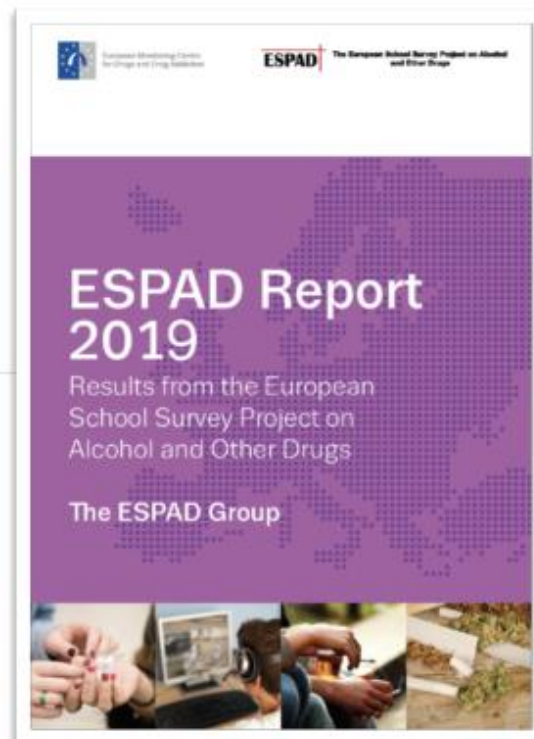
↘ korištenja inhalanata u životu od 2011. godine no Hrvatska i dalje među zemljama s najvišom prevalencijom

Hvala na pažnji!

ESPAD projekt / **diseminacija rezultata**

Europski
izvještaj

Dodatne
tablice

ESPAD

www.espad.org

www.emcdda.europa.eu

Video:

Substance use among 15- to 16-year-old students (ESPAD 2019)

<https://www.youtube.com/watch?v=0zSu5lhJisM>

ESPAD

www.espad.org